

Obnova hmeljnih nasadov

Zbirni podatki površin pod hmeljem za leto 1971 prikazujejo, da imamo od skupno 906 ha hmeljišč v kooperaciji še vedno 291 ha pod hmeljevskami, starih žičnic 138 ha, na novo obnovljenih pa 477 ha hmeljišč. Iz navedenih podatkov je razvidno, da imamo samo polovico nasadov mlajših od 5 let, vsi drugi nasadi na hmeljevkah in starih žičnicah pa so v starosti od pet do šestnajst let, nekateri še celo več.

Sedanja struktura hmeljišč ne pogojuje povprečnih visokih donosov pridelka hmelja na ha, saj so sedanji donosi že na meji rentabilnosti proizvodnje hmelja. Sedanje stanje strukture hmeljišč in skrb za nadaljnji obstoj in razvoj hmeljarstva v kooperaciji nujno zahteva, da načrtno pristopimo k nadaljnji obnovi hmelja.

Izdelan program obnove do leta 1975 predvideva, da moramo obnoviti v naslednjih štirih letih 460 ha na žičnicah tako, da bi imeli v letu 1975 ca. 940 ha žičnic in ca. 100 ha pod hmeljevskami v obrobni predelih. Plan obnove ne zamenjuje samo hmeljevke in stare žičnice, ampak bi se naj povečala površina pod hmeljem za ca. 130 ha.

Postavljen plan obnove hmeljišč pa bo zahteval maksimalno angažiranost kooperacijske službe in velika denarna sredstva. Po predračunski vrednosti so lesene žičnice po 36.000,00 din na

ha. Po letih obnove so potrebna naslednja sredstva:

1972. leta 125 ha 4,575 milijona,
1973. leta 120 ha 4,392 milijona,
1974. leta 110 ha 4,026 milijona,
1975. leta 105 ha 3,843 milijona
ali skupno 460 ha 16,836 milijonov dinarjev.

Plan obnove hmelja sta hmeljarski odbor in svet DE Kooperacija sprejela, medtem ko so mnenja o načinu obnove deljena.

Obstaja predlog, da bi v bodoče hmeljarji obnavljali hmeljišča sami in dobili za izgradnjo 1 ha žičnice 20.000 din regresa. Nastaja vprašanje, če bomo v stanju na ta način v prihodnjih letih obnoviti dobro polovico hmeljišč v kooperaciji. Vsako leto je težje za žičničarje in bo treba dela čim bolj mehanizirati. Tudi v bodoče moramo stremeti po gradnji čim večjih žičnic, ker so cenejšje in za obdelavo primernejše. Cena materiala, posebno drogov, teh pa v domačih gozdovih ni dovolj za obnovo, so

zelo poskočile. Povprečno je stala izgradnja ha žičnice v letošnjem letu 3.300,00 in sicer lesena 29.000,00 in betonska 41.000,00 din. Res je, da bi bil predlagan način izgradnje žičnice navidezno cenejši in bi zaradi tega del izkupička za hmelj, ki se sedaj investira v hmeljišča, lahko namenili za povečanje odkupne cene. Veliko vprašanje pa je, ali bi lahko hmeljarji, ki pri obnovi šele pridejo na vrsto, nosili polovico stroškov za izgradnjo žičnic sami. Za dosedanje izgradnjo so prispevali vsi hmeljarji enako po kg hmelja, tako tisti, ki imajo hmelj še na hmeljevkah, kakor tisti, ki že imajo sodobne nasade. Dvojni režim obnove ne bi bil pravičen, pomanjkanje sred-

stev pri tistih, ki bodo hmeljišča šele obnavljali bi pa zastavljeno obnovo, ki je nujna, zelo resno oviralo, da ne rečemo onemogočalo.

Narščanje cen, politika stabilizacije in s tem povečane bančne restrikcije že itak ogrožajo zastavljeno obnovo. Ljubljanska banka nam za obnovo sicer nudi 5 letni kredit, vendar samo 30 % potrebnih sredstev. Pogoji so torej izredno težki in jih večina hmeljarskih organizacij v Sloveniji ne zmore. Tudi 2,50 din po kg hmelja, ki jih sedaj namenjamo v ta namen, pri sedanjih cenah komaj pogojuje zastavljeno obnovo računajoč pri tem udeležbo banke.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PRED SETVIJO OZIMIN

V Sloveniji še vedno posejemo okrog 80.000 ha ozimin, od tega 60.000 ha pšenice. Tudi pregovor »Kakršna setev, takšna žetev« še vedno drži. Za letošnjo setev se moramo pričeti takoj pripravljati, zato je prav, da se spomnimo nekaterih zahtev, ki jim moramo prisluhniti, če hočemo, da nam bo posevek uspel.

Pridelek žita lahko pomembno povečamo z izbiro primernih bogatorodnih sort, z uporabo prečiščenega in razkuženega semena in s pravilnim, dovolj izdatnim gnojenjem. Zaenkrat so še vedno najbolj razširjene intenzivne ita-

lijanske sorte, v nekaterih predelih se je precej razširila ruska sorta bezostaja. Zadnja leta se je precej uveljavila tudi slovenska sorta marinka. To bomo leto preizkusili tudi pri nekaterih naših kmetih.

Od ječmena in rži sejemo še vedno največ domačih slabo rodovitnih sort, čeprav bi tudi za žita lahko dobili ustrezne rodovitnejše sorte. Pri nas so trenutno priporočene naslednje ječmenove sorte: ager, hauter, dea in ploten.

Boljše od navadnih so tetroploidne sorte rži otelo in petkus.

Vsi smo se že prepričali, da je setev intenzivnih sort boljša od setve domačih slabo rodovitnih sort. Zaradi nepravilne izbire sort še vedno lahko doživimo razočaranje. Za osrednjo Slovenijo, kamor spada tudi naše področje, so najbolj primerne naslednje sorte: libelula za plodna tla, leonardo in san pastore za srednje plodna tla, in marinka, ki dobro uspeva tudi na manj plodnih tleh. Bezostaja je primerna za srednje plodna in manj plodna tla, toda dobro uspeva le na odprtih legah.

Vsaka sorta se prej ali slej izrodi, zato je treba seme stalno menjati. Seme, ki ga dobimo v trgovini, je že pripravljeno za setev. Domače seme pa moramo najprej očistiti na selektorju in razkužiti. Za razkuževanje vzamemo pripraveke radosan, gorosan ali obavit. Za 100 kg semena pšenice in rži rabimo 200 g pripravka, za isto količino ječmena po 300 g pripravka.

(Nadaljevanje na 8. strani)

S težkim traktorjem s prenosom tudi na sprednja kolesa in petbrazdnim plugom je oranje prava pesem

VELIČASTEN DEVETI ZBOR

ZA NOVEGA HMELJARSKEGA STAREŠINO JE BIL IZVOLJEN HMELJAR-KOOPERANT STANE PEŠEC IZ ARJE VASI, ZA HMELJARSKO PRINCESKO PA MARJANCA ČRETNIK IZ VELIKE PIREŠICE. ZA USPEŠNO HMELJARJENJE JE PREJELO PRIZNANJA 45 SLOVENSKIH HMELJARJEV. V BRASLOVČAH OKROG 8.000 UDELEŽENCEV ZBORA.

Dvorana hmeljarskega doma je bučala. Akordi ubrane hmeljarske pesmi in oba napovedovalca so oznanili pričetek velikega slavlja. Globoko v molk je utonila dvorana ob pozivu predlanskega starešine Franca Lesjaka k počastitvi spomina lanskega starešine Roberta Kladnika z enominutnim molkom. Slava mu! Kot hmeljar in starešina je opravil za hmeljarstvo veliko.

Zbrane je pozdravil predsednik hmeljarskega odbora inž. Vinko

nega trga: »Trg je neizprosni, zahteva kakovost in naš delež od vloženega truda in znanja bo večji le, če bomo še z večjo vestnostjo, razumnostjo in posodobljenjem hmeljarske proizvodnje uspeli znižati proizvodne stroške. Naša ljubezen do zelene rože in naši dosednji uspehi zagotavljajo, da bomo uspeli tudi v teh prizadevanjih.

Sodobne družbe se zavedajo svoje odvisnosti, svoje neločljive povezanosti in odgovornosti

doma odpirajo možnosti povečane prodaje našega dela. Za nas, ki živimo od hmelja, ni to le razumska ugotovitev dobrega go-

spodarjenja, temveč je tudi poziv odgovornim družbenim dejavnikom za reševanje problema kajti pri naraščajoči konjunkturi

Na sobotni prireditvi je predsednik odbora za hmeljarstvo inž. Vinko Kolenc s pomočjo starega in novega starešine podelil priznanja za dolgoletno in uspešno delo v hmeljarstvu petinštiridesetim hmeljarjem Slovenije.

Kolenc, proglasil kooperanta Stanka Pešca za novega starešino in ga pozval k uspešnemu zastopanju hmeljarjev v odboru. Franc Lesjak pa je novemu starešini slovesno izročil simbol hmeljarstva na slovenskem »maček«.

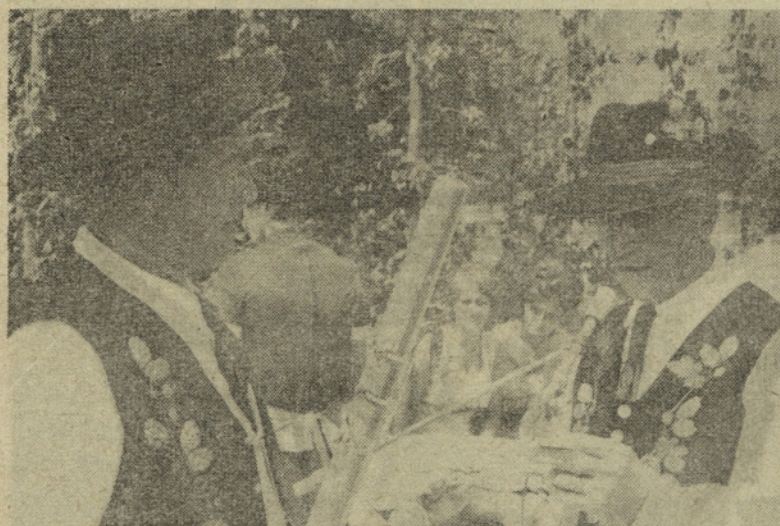
Mogočen, globok in dostojanstven je bil glas novega starešine, ko se je zahvalil za izkazano mu zaupanje. Lepo so izvenele besede njegovega kratkega, a jedrnatega nagovora, globoko pa so se nam vtisnile besede, ko je dejal: »Hmelj je moj najzvestejši spremljevalec v življenju, pozdravljal me je v zibki. Ko sem ga dohiteval kot mladenič v rasti, sva se spoprijela, kdo bo koga ugnal. In v zenitu mojih let je naša skupna prizadevanja kronal s pomnoženim pridelkom. Hmelj je naša ljubezen, je naš kruh, naš up in sreča in naš strah ter obup. Naše življenje je tako tesno povezano z rastjo hmelja, z njegovo smolnato grenkobo, da bi se odtrgani od njega čutili kot brodolomci.

Hmelj je postal sestavni del naše krvi, naše zavesti, zato obljubljam, dragi hmeljarji, da bom opravičil vaše zaupanje in bom povsod zastopal interese hmeljarjev ter po svojih močeh prispeval k napredku hmeljarstva.

Po slovesni obljubi je še starešina povedal o zahtevah sodob-

ne kmetijske proizvodnje. Zato vlagajo vanjo za danes in jutri, zato tudi mi hmeljarji pričakujemo, da nam bo družba priznala tisto, kar nam pripada.

Hmeljarsko delo je premalo plačano in ogrožena je naša nadaljnja obnova hmeljišč, torej naša hoja v korak s časom. Posebej težko nam je to v času, ko se nam na svetovnem trgu in

V imenu prerano umrlega lanskega starešine Roberta Kladnika je novemu starešinu Stanku Pešču predal simbol starešinstva »maček« predlanski starešina Franc Lesjak.

V dolgem sprevodu voz z raznimi prikazi iz hmeljarske proizvodnje so kooperanti iz Trnave uprizorili vesoljski center z raketo »HME-LJAR I«, ki je bila z dvema kozmohmeljarjema pripravljena ponesti seme hmelja na sosednje planete.

na svetovnem trgu si pač ne smemo privoščiti počasnejšega koraka v proizvodnji.

Ob zaključku govora je čestital vsem prejemnikom priznanj za dosežene uspehe.

Veliko pozornost je vzbudilo petnajst brhkih deklet, ki so se pokazale navzočim in seveda ocenjevalni komisiji, ki je to pot stala res pred težko odločitvijo.

Program sta dopolnila pevska zbornica iz Polzele in Tabora vsak s tremi lepimi domačimi pesmi, folklorna skupina DPD Svoboda iz Šempetra pa je zaplesala venček starih plesov. Vsi so bili deležni burnega aplavza. Celoten program sta domiselno prepletala in spleta napovedovalca naša stara znanca — Vera Naraks in Adi Goršek.

Mnogo so si imeli povedati stari in novi znanci o izkušnjah in o letošnji muhasti vroči in sušni hmeljski sezoni, tehtali so izre-

SLOVENSKIH HMELJARJEV

čene besede govornikov, ogledovali prejeta priznanja in predvsem mlajši ugebali, katera izmed deklet bo jutri princeska.

Vročina v dvorani ni bila ovira, da se ne bi ob vsaki viži ansambla »Hmeljar« trlo plesalcev na plesišču. Zunaj pa je minevala tako prijetna in vabliva zvezdna noč. Vse prehitro in neopazno se je rojevala zarja in nas opozori-

la, da bo zdaj zdaj napočil še en velik dan praznovanja.

Sobotna noč je bila vesela tudi na prireditvenem prostoru v Braslovčah. Turistično društvo je imelo veselico, ki so jo obiskale starešine s kandidatkami.

Nedelja. V Braslovčah igrajo Libojčani na trgu zbirajoči se množici, ki nestrpnost pričakuje kolono avtomobilov iz Žalca, s starešino in spremstvom. Tu so! Spredaj konjenik s hmeljarsko zastavo, za njim pihalna godba iz Prebolda in voz s starešino in lansko princesko, pa voz s kandidatkami in dolga kolona vozil. Vsi so se zbrali na prireditvenem prostoru, kjer je bila simbolična predaja starešinstva. Pevski zbor iz Braslovč je zapel več domačih pesmi, folklorna skupina iz Šempetra pa je zaplesala.

Pot in pivo sta tekla v potokih. Sonce je žgalo, oblaki nad Mozirskimi planinami pa niso o-

ljenje, Braslovčani basanje, Trnavčani polet na planete in še in še.

Na kratko sta pozdravila zbrane oba starešina, gost iz Argentine naš rojak dr. Leopold Leskovar, ki je ob koncu govora

Le-ta je postala Marjanca Čretnik iz Velike Pirešice.

Najbolj domiselni prikazom so podelili nagrade.

Kljub obetajočemu se slabemu vremenu so ljudje še prihajali, da bi preživeli med hmeljarji

Novi hmeljarski starešina Stanko Pešec iz Arje vasi s hmeljarsko princezo 1971 Marjano Čretnik iz Velike Pirešice na prireditvenem prostoru v Braslovčah.

betali nič kaj dobrega. Organizatorji so zaskrbljeni zrl v nebo.

Popoldne se je prijetno shladilo. Množice ljudi so se zgrinjale po cestah in poteh, ki vodijo v Braslovče.

Na prireditvenem prostoru so se zvrstili malo po drugi uri popoldne domiselni prikazi iz hmeljarstva: Založani so prikazali zaščito hmelja, Grižani ročno obdelavo, Kooperacija Tabor škrop-

le prišel s pravo barvo na dan: predsedniku združenja argentinskih hmeljarjev, zakrknjenemu samcu, bi naj pripeljal lansko princesko Pavliko Serdoner. Pravi, da je ob pregledu lanske dokumentacije dejal, ta ali nobena! Vse kaže, da se bo moral zadovoljiti le s Pavlikino sliko.

Zbrane je pozdravil tudi francoski predstavnik Lecoeur Constant.

Za zaključek praznovanja pa so proglasili hmeljsko princesko.

prijeten večer. Čez Dobrovlje je zavel močan veter in iz črnega oblaka so padle prve velike kaplje. Vsi smo zrl v nebo. Se bo vtilo? In kljub temu upali, da bo priviselo še vsaj dve uri. Zagrmelo je in se vtilo kot iz škafo. Ljudje so se razhajali, praznovanja je bilo konec.

Mnogi hmeljarji so se stiskali pod dežniki in paviljoni in na tistem upali, da bo dež pošteno namočil po tolikih dneh zelo žejno zemljo.

Vy

Hmeljarska priznanja so prejeli za uspešno in dolgoletno hmeljarjenje:

1. ANTLOGA FRANC, Gotovlje
2. BAŠ FORTUNAT, Braslovče
3. BEBAR ŠTEFKA, Šentjanž na Dol.
4. BODIŠ KATICA, PE Hmelj. Drešinja vas
5. BOŽIČ IVAN, Gomilsko
6. BREŽNIK JOŽE, obrat Kmetijstvo Žalec
7. ČREMOŠNIK PETER, Ložnica, Celje
8. ERJAVEC DRAGO, PE Hmelj. Novo Celje
9. GRŽINA ANTON, Tabor
10. HOLOBAR MARTIN, Griže
11. JURIC ANTON, Dornava
12. JURJEVEC JOŽE, Rečica ob Savinji
13. KLEMENČIČ STANKO, Velika dolina
14. KNEZ FRANC, Šentjur
15. KOCUTAR MILAN, Laznica
16. KOLAR ANA, Polzela
17. KUKOVICA FILIP, Vojnik
18. KRALJ VLADO, Žalec
19. KALETNIK JOŽE, Slovenj Gradec
20. KOVAČIČ IVAN, Škofja vas
21. LUŽAR IVAN, PE Hmelj. Breg
22. MAJCEN CILKA, Velika Nedelja
23. OKROŽNIK PETER, PE Hmelj. Vojnik
24. PANTER OLGA, PE Hmelj. Poljče
25. PETRICEK JANKO, Žalec
26. PILIH EDI, PE Hmelj. Šmarjeta
27. PLEŠNIK STANKO, Vinska gora
28. PRAŽNIKAR MILICA, PE Hmelj. Novo Celje
29. PLAUSTAJNER IVAN, Dobriša vas
30. PODBREGAR SLAVKO, Kapla
31. PIZORN SREČKO, Andraž
32. RAZBORSEK TEREZIJA, Arja vas
33. RIBIČ PAVEL, PE Hmelj. Tabor
34. REBERSAK JOŽE, Šmartno ob Paki
35. SMUKOVEC FRANC, Žalec
36. ŠKETA FRANC, Trnava
37. ŠTORMAN VINKO, Podlog
38. TERGLAV ADOLF, Zg. Grušovlje
39. VALER FILIP, Podgora
40. VIDMAJER STEFAN, Žalec
41. VODLAK IVAN, Zg. Gorče
42. ZAJC ALOJZ, PE Hmelj. Arja vas
43. ZUPANC LUDVIK, Ločica
44. ŽGANK KATI, Šešče
45. VRANIČ IVAN, Prekopa

Čudovit je bil pogled na zgrinjajočo se množico, ki je pričakovala v nedeljo popoldne povorko voz s prikazi in izvolitev hmeljske princeske.

Kombinat »Hmezad« Žalec razpisuje naslednje

JAVNE LICITACIJE

1. Pritličja stanovanjsko poslovne stavbe Vransko št. 49, stoječe na parc. št. 88/1 stavbišče izmere 148 m² k. o. Vransko, ki sestoji iz trgovskega lokala, priročnega skladišča ter souporabe hodnika, stranišča in pralnice. Prostori, ki so naprodaj imajo 66,71 m² tlorisne površine in so primerni za adaptacijo v večsobno stanovanje. Izklicna cena je din 40.000 (z besedo: štiridesettisoč din). Javna licitacija bo dne

16. 9. 1971 ob 10. uri

na kraju samem.

2. Zemljišča — dele parcel št. 1344/1 in 1358/2 sadovnjak v izmeri ca. 2000 m² k. o. Dobrna. Izklicna cena je din 7 za m². Pogoji prodaje je takojšnje plačilo kupnine v celoti. Javna licitacija bo dne

15. 9. 1971 ob 10. uri

na kraju samem.

3. Gospodarskega poslopja, stoječega na skrajnem jugozahodnem delu parc. št. 33/1 k. o. Škofja vas (na bivšem Čepļevem gospodarskem dvorišču v Škofji vasi). Objekt je primeren za adaptacijo v stanovanje. Izklicna cena za objekt je din 20.000.— ter za funkcionalno zemljišče din 20.— za m². Javna licitacija bo dne

15. 9. 1971 ob 9. uri

na kraju samem.

4. Parc. št. 2033 travnik izmere 656 m² k. o. Žalec. Parcela leži južno od regulirane Godomlje. Izklicna cena je din 15.— za m². Parcela nima urejenega dostopa. Javna licitacija bo dne

20. 9. 1971 ob 8. uri

v pisarni uprave podjetja v Žalcu, soba št. 41/I.

Pogoj prodaje te parcele je takojšnje plačilo celotne kupnine.

5. Del parcele št. 1191/1 k. o. Vel. Pirešica travnik izmere ca. 750 m². Parcela je primerna za gradnjo enodružinske stanovanjske hiše in se nahaja ob cesti za Velenje nasproti gostilne Fervega.

Izklicna cena je din 12.— za m².

Javna licitacija bo dne

21. 9. 1971 ob 8. uri

na kraju samem.

6. Šest stavbnih parcel v k. o. Petrovče predvidenih za gradnjo enodružinskih stanovanjskih vrstnih hiš. Parcele se nahajajo v zazidalnem okolišu pri Osnovni šoli Petrovče.

Izklicna cena je din 15.— za m².

Javna licitacija bo dne

28. 9. 1971 ob 8. uri

na kraju samem, za zaposlene pri Kmetijskem kombinatu »Hmezad« ter za ev. preostale parcele ob 11. uri za ostale interese. Interesenti, ki se želijo udeležiti licitacije, morajo pred pričetkom licitacije položiti varščino v znesku 10 % od izklicne cene.

Kupci so dolžni celotno kupnino izplačati prodajalcu najkasneje v 15 dneh od dneva izvršene licitacije, razen zaposleni pri Kmetijskem kombinatu »Hmezad« Žalec, ki imajo ugodnosti odplačila kupnine.

Razen kupnine so kupci dolžni plačati vse stroške v zvezi z zemljiškopravnimi prenosom lastništva, stroške geometrske odmere in prometni davek od nepremičnin.

Vse ostale informacije glede navedenih prodaj lahko interese dobijo na naši upravi v Žalcu, soba št. 41/I.

ODDELEK ZA ZEMLJIŠČA

OBNOVA HMELJNIH NASADOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekateri mislijo, da bi se dala hmeljišča obnavljati iz amortizacije, ki jo hmeljarji plačujejo za že zgrajene žičnice. Ta videz zelo vara. Ne smemo pozabiti, da bi se žičnice naj amortizirale v 20 letih, da so vsako leto občutno dražje in da moramo ostalo polovico hmeljišč obnoviti v naslednjih par letih.

Letno rabimo za obnovo hmeljišč preko 3.000.000 din, hmeljarji so pa v lanskem letu plačali 490.000 din amortizacije. Hmeljarji, kot do sedaj, tudi v bodoče kreditov za gradnjo žičnic v naši hranilnici ne bodo mogli dobiti, ker so kljub temu, da ta sredstva niso majhna, do sedaj in v bodoče namenjena prvenstveno nabavi obiranih strojev in najnunejši mehanizaciji naših kooperantov.

Svet DE Kooperacija se je zavedal odgovornosti pred hmeljarji za nadaljnji razvoj hmeljarstva, zato je na seji dne 19. 7. 1971 sprejel sklep, da se obdrži načelno dosedanj način obnove, željena pa je čim večja angažiranost hmeljarjev, da sodelujejo pri obnovi in to z lastnimi drogovi, strojnimi storitvami in delovno silo, kar bo nedvomno znatno pocenilo gradnjo.

Prepričani smo, da samo na tak način obnove in ob sodelovanju vseh hmeljarjev, bomo lahko izpeljali obnovo do konca.

Prihodnje leto bomo tudi v kooperaciji na novo obnovljenih površinah zasadili 27 ha novih sort hmelja. Plan predvideva, da naj bi bilo leta 1975 v kooperaciji 300 ha ali 1/3 novih sort hmelja, kar bi odgovarjalo možno stnim razmnoževanju sadik kakor tudi povpraševanju po tem hmelju na svetovnem trgu in ne na zadnje tudi sami obnovi. Uvajanje novih sort hmelja v kooperaciji pa zahteva določen režim saditve. Jasno je, da bo treba sinhronizirati sajenje novih sort hmelja z nadaljnjo nabavo obiranih storitev, ker ta sorta zaradi poznejše zoritve kot golding po daljša čas obiranja, s tem pa poveča storilnost stroja, daje manjši izpad pri strojnem obiranju, vse skupaj pa znižuje stroške obiranja. Tudi vprašanje cene je odprto. Menimo, da nova sorta ne more biti renta poedincem, ampak je plod skupnih vlaganj, zato se bo moralo najti pravično razmerje v odkupni ceni med goldingom in novo sorto na podlagi kalkulacij stroškov proizvodnje.

Planirana obnova, saditev novih sort hmelja, uvajanje strojne obiranja naj bo skupna skrb hmeljarjev in strokovnih služb za nadaljnji razvoj hmeljarstva.

PLASKAN
ŽAGAR

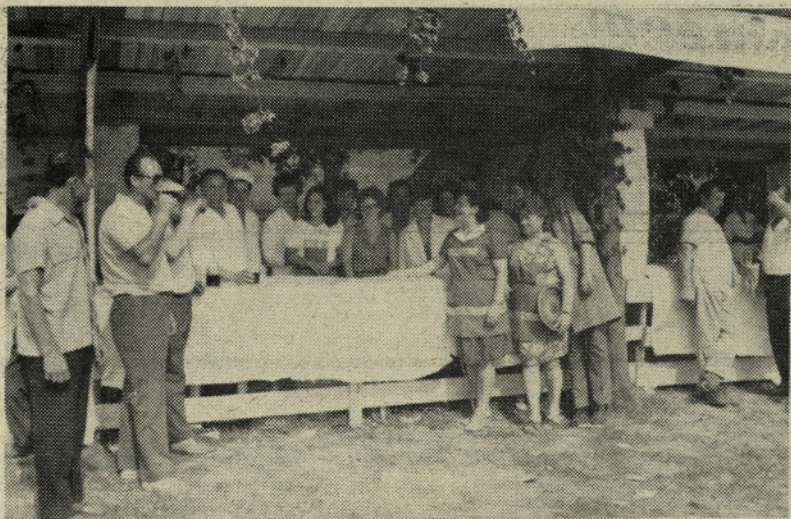
OBISK IZ SEVERNE ITALIJE

V dneh od 27. do 29. avgusta je obiskala Slovenijo sindikalna delegacija italijanskih sindikatov iz področja Benetk, Verone in Podonona. V soboto, dne 28. 8. so obiskali naš kombinat. Na upravi podjetja so se seznanili z glavno dejavnostjo podjetja, delavskim samoupravljanjem, nato pa so si ogledali farmo v Zalogu, strojno obiranje hmelja v Petrovčah, polnilnico pijač in Mesnine v Celju. Na upravi je goste pozdravil direktor razvojnega centra tov. Pelikan. V razgovorih pa sta sodelovala predsednik in tajnik sindikalne organizacije podjetja in predsednik občinskega sindikalnega sveta iz Žalca tov. Satler Venio.

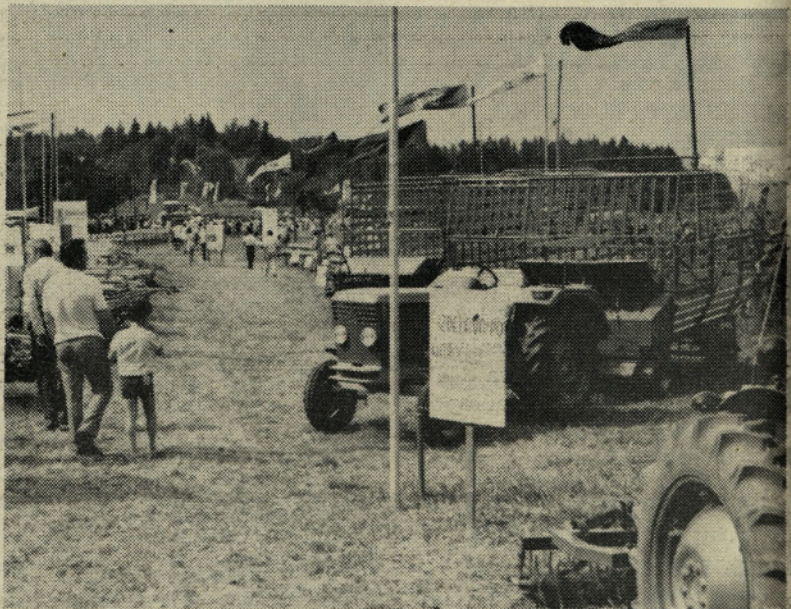
Gostje so se predvsem zanimali za delavsko samoupravljanje in s tem v zvezi interno zakonodajo ter sodelovanje kmetov kooperantov v samoupravi.

Naslednji dan so bili gostje Agrarie iz Brežic.

F. Ivančič

Mesnine iz Celja so imele osrednji paviljan in poleg ostalih dobrot hladno temno pivo, ki je šlo v denar.

SIP iz Sempetra je ob prireditvenem prostoru v Braslovčah razstavljal v družbi z AGROTEHNIKO in nekaterimi privatniki svoje stroje. Vse kaže in bilo bi prav, da bi se v prihodnje razstave ob tednu praznovanj hmeljarjev razširile v komercialni sejem.

Pripravimo dovolj kvalitetne silaže za zimsko krmljenje

Letošnji pridelek sena je precej pod povprečjem po količini in delno tudi po kvaliteti. Zato bo potrebno izkoristiti vse možnosti, da se nadoknadi manjkajoča količina krme in ohrani vsa kvaliteta čreda goveda in kvalitetno potomstvo v primerni kondiciji do naslednje sezone poletnega krmljenja.

Najbolje lahko nadomesti pretežni del sena v obroku kvalitetna silaža, ki je odlična voluminozna krma in še popestri obrok. Silaža pa mora biti prijetnega vonja in okusa za živali. Posebno pri pitancih je lahko največji del obroka kvalitetna silaža in zadostuje samo 2 kg sena dnevno.

Pridelujemo v glavnem dve vrsti silaže za govedo: travno in koruzno silažo. Za naše pogoje je najprimernejša koruzna silaža, ker jo po hektarju pridelamo velike količine in ima visoko škrobno vrednost. Beljakovinsko vrednost pa ima mnogo višjo travna silaža, vendar je pridelek po enoti površine količinsko manjši. Travo običajno siliramo med koruzno silažo in uporabimo travo zadnjega odkosa. Prvi in drugi odkos pa običajno posušimo.

Koruzo silirajmo v najprimernejši zrelosti, tj. v voščeni zrelosti, ko so listi še zeleni, zrna pa voščeno zrela. V mlečni zrelosti je še premalo škrobne vrednosti, preveč zrela koruza pa se ne silira dobro in se v njej razvijajo plesni.

Pri siliranju pazimo, da je silažni material primerno uvel, ker se slabo silira krma z visokim odstotkom vlage. Paziti moramo tudi na to, da med silažno maso ni zemlje, ki kvari kvaliteto silaže. Silos moramo napolniti hitro

ter dobro tlačiti, da se ne pregreje silažna masa, ker se sicer uniči prebavljivost beljakovin. Silos mora biti dobro pokrit, da je preprečen dostop zraka do silaže in da se obdrži silaža v brezračnih pogojih, kjer ni pogojev za delovanje bakterij, ki kvarijo silažo.

Kvalitetno koruzno silažo dobimo s kratkim rezanjem mase okrog enega centimetra dolgega reza. Kratko rezana silosna masa se lažje tlači in bolj enakomerno se porazdelijo sokovi.

Za siliranje so najprimernejši hermetični stolpni silosi. Silos je zrakotesno zaprt in količina ogljikovega dvokisa, ki nastane ob vrenju, napolni prostor nad silažo ter preprečuje kvarjenje. Če je stolpni silos visok nad 8 m, ni potrebno silažnega materiala tlačiti. Preden zapremo tak silos, vržemo goreči šop slame v njega, da se porabi kisik v prostoru nad silažo. Do šest metrov višine moramo silos napolniti naenkrat, zgornjo tretjino pa lahko dopolnimo tudi pozneje, vendar mora biti vsako polnjenje naglo.

Opozoriti je treba tudi na nevarnosti zastrupitve ljudi pri vstopu v silos. Pred vstopom moramo silos dobro prezračiti in poizkusiti, če sveča v silosu gori. Tako se prepričamo, da je v silosu dovolj zraka za dihanje.

Pri krmljenju s silažo moramo skrbeti, da dodamo obroku dovolj rudnin in vitaminov. Silaži namreč teh prepotrebni snovi primanjkuje, na drugi strani pa tudi kisline v silaži delno vežejo rudninske snovi. Prav tako se priporoča, da se bregim kravam v zadnjih 2—3 mesecih brejosti zmanjša obrok silaže na 8—9 kg dnevno. Pri mlečni proizvodnji pazimo tudi na to, da ne pride silaža v hlev pred molžo in med molžo, ker se mleko hitro navzame vonja po silaži.

Siliramo lahko v začasno urejenih silosih, če uredimo primerno silosno jamo in pokrijemo silažo s plastičnim pregrinjalom ter zemljo. Pri takem silosu je več odpada, vendar je še vedno boljše kot zakasnelo siliranje prezrelega silažnega materiala.

Da preprečimo kvarjenje silaže v času krmljenja, moramo dnevno odvzeti v silosu plast po celotni površini prereza silosa v debelini 15—20 cm. Iz tega sledi, da moramo pravilno dimenzionirati silos z ozirom na število goveda. Eno odraslo govedo potrebuje letno 6 m³ silosnega prostora, pitanci pa 3,5 m³ prostornine silosa.

Mlada goveda privajamo na silažo že zelo zgodaj. Že v prvih mesecih starosti jim pokladamo majhne količine silaže.

Tone Horvat

Cebele na pozni poletni paši. Čebelarji se pritožujejo nad izredno slabo letino.

Problemi našega čebelarstva

Verjetno niti ni znano vsem članom kolektiva in kooperantom, da vključuje naše podjetje tudi čebelarstvo dejavnost, zato naj spregovorimo tudi o naši kmetijski panogi.

Čebelarstvo je v kombinatu organizirano kot posebna poslovna enota v sklopu delovne enote Sadjarstvo Mirošan. Čebelarstvo ima okrog 800 nakladnih panjev. Osnovna proizvoda sta med in cvetni prah. Poleg tega pa čebelarstvo odkupuje od privatnih čebelarjev na področju Kombinata vse vrste čebeljih proizvodov. Nadalje smo v tem letu pričeli tudi s proizvodnjo medice, nove pijače narejene iz medu. Udeleženci praznovanja 10-letnice podjetja v šempetarski gmajni so medice pridno poizkušali in se pohvalno izrekli o njeni kvaliteti.

Mirosansko čebelarstvo ima velik pomen in zasluge za razvoj celotnega savinjskega čebelarstva.

To čebelarstvo že več kot 10 let čebelarji v nakladnih panjih, kakor čebelarji vsi napredni čebelarji po svetu.

To se je odrazilo tudi pri savinjskih čebelarjih, ki postopoma uvidevajo prednosti takšnega načina čebelarjenja. Zato je občinsko čebelarstvo društvo podelilo tov. BRGLEZU IVANU, vodji PE čebelarstvo Mirošan, pohvalo za njegovo več kot 10-letno delo za napredek čebelarstva v Savinjski dolini.

Čebelarstvo Mirošan oskrbuje privatne čebelarje tudi s krmilnim sladkorjem in ostalim reprodukcijskim materialom, vendar pravi kooperacijski odnosi še niso razviti. Čebelarji sicer so zainteresirani za sodelovanje, vendar nastopajo velike objektivne težave:

— oskrba s sladkorjem po nižani ceni je neredna, ker zvezni

oz. republiški organi vsako leto na novo sklepajo o kontingentu sladkorja za čebelarstvo;

— neenakomerne medne letine otežujejo sklepanje pogodb vnaprej.

V zadnjih letih se je povečalo povpraševanje po cvetnem prahu in v zvezi s tem tudi njegova proizvodnja. Proizvodnja cvetnega prahu je bolj stalna, kot proizvodnega medu, kar daje čebelarstvu boljše perspektivo. Tu je še proizvodnja matičnega mlečka in s to proizvodnjo še nismo pričeli. Čeprav je proizvodnja matičnega mlečka zelo zanimiva, pa po drugi strani zahteva angažiranje manjših investicijskih sredstev in veliko delovne sile.

Zdaj pa še nekaj besed o letošnji čebelarški letini. Starejši čebelarji trdijo, da tako slabega leta za čebelarje še ni bilo, kot je letošnje. Ne samo, da čebelarji niso mogli odvzeti niti kilograma medu, ampak jih bo potrebno v času najboljše paše celo krmiti.

Tako se je znašlo mirosansko čebelarstvo letos v nezavidljivem položaju, kljub temu, da se je proizvodnja cvetnega prahu zelo povečala.

In kateri so še problemi na Čebelarstvu Mirošan?

Kot nerazpita panoga kmetijske dejavnosti vse leto gospodari na meji rentabilnosti. Ker ne ustvarjajo sredstev za razširjeno reprodukcijo, išče takšne rešitve v proizvodnji, ki dajejo takojšen rezultat, to pa gotovo ne vodi k hitrejšemu razvoju.

Maloštevilni kolektiv v času delovnih konic ne zmore vsega dela, vsako povečanje števila zaposlenih pa lahko v primeru nekoliko slabše letine že ogrozi finančni rezultat.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Radič se je razbohotil na trnavskem polju. Kmalu bo čas, ko ga bodo pričeli pripravljati na zimsko siljenje.

Vedno več rejcev kvalitetnih plemenskih telic

Premiranje plemenskih telic v kooperacijski proizvodnji na področju delovne enote Kooperacija Žalec poteka po zastavljenem programu.

V prvi polovici tekočega leta sta bila opravljena dva pregleda premiranja — plemenskih telic.

Od vseh prijavljenih in pregledanih plemenskih telic jih je bilo pozitivno ocenjeno ob prvem pregledu 72 komadov ob drugem pa 129 komadov, skupaj 210 komad.

Lastniki, rejci pozitivno ocenjenih plemenskih telic so ali še bodo dobili premijo v višini 400 dinarjev za vsako telico.

V nadaljevanju so navedeni kooperanti, lastniki plemenskih telic po poslovnih enotah kakor sledi:

PE BRASLOVČE

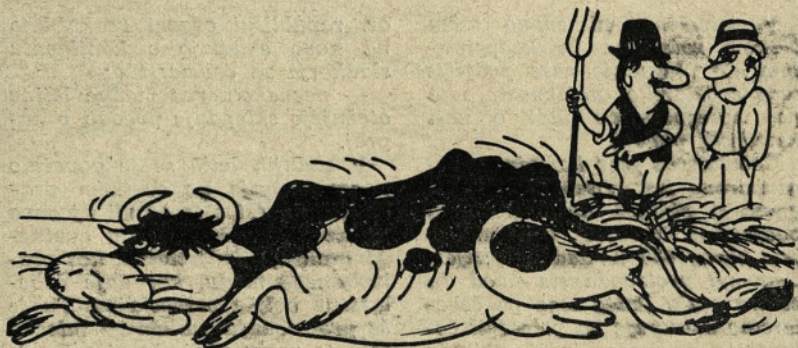
A	kom.
1. Šketa Franc, Topovlje	1
2. Prislán Štefka, Polče	1
3. Serdoner Pavla, Parižlje	1
4. Turnšek Alojz, Zg. Gorče	1
5. Turnšek Stanko, Zg. Gorče	1
6. Dobrišek Ivan, Zg. Gorče	1
7. Kolšek Ferdo, Podgorje	1
8. Rojnik Jože, Podvrh	1
9. Rojnik Terezija, Podvrh	1

B	kom.
1. Zupanc Ivan, Gotovlje	1
2. Trobiš Jakob, Gotovlje	1
3. Rupnik Franc, Vrbje	2
4. Kuder Ivan, Pongrac	1

PE PETROVČE

A	kom.
1. Konečnik Avgust, Vinska gora	1
2. Brecel Angela, Prelska	1
3. Levč Terezija, Črnova	1
4. Breclj Alojz, Črnova	1
5. Toman Franc, Pernovo	1
6. Križan Andrej, Galicija	1
7. Gajšek Erika, M. Pirešica	1
8. Kramer Jože, Ruše	2
9. Drev Jože, Drešinja vas	1

B	kom.
1. Vajsenbah Franc, Prelska	1
2. Rebernik Frančiška, Pirešica	1
3. Vinder Štefan, Prelska	1
4. Kugler Ivan, Pirešica	1
5. Hrustelj Ivan, Pernovo	1
6. Kramer Jože, Ruše	1
7. Drev Jože, Drešinja vas	1
8. Kuder Terezija, Drešinja vas	1

Odkar je slišala, da je obutev in galanterija iz kož plazilcev luksuz, ki se je precej podražil, se tudi ona vleče čisto pri tleh.

B	kom.
1. Šketa Franc, Topovlje	1
2. Serdoner Pavla, Parižlje	1
3. Zupan Anton, Poljče	1
4. Mohor Franc, Parižlje	1
5. Turnšek Vinko, Rakovlje	1

PE CELJE

A	kom.
1. Videnšek Edi, Loče 1	1
2. Vrečko Jože, Lipovec	1
3. Hojnik Ivan, Zadobrova	1
4. Vidmar Vinko, Arclin	1

B	kom.
1. Fazarinc Jožefa, Trnovlje	1
2. Planinšek Jože, Trnovlje	1
3. Vrečko Jože, Lipovec	1
4. Mastnak Karl, Ljubečna	1
5. Avžner Anica, Žepina	1
6. Čepl Ivan, Šmarjeta	1
7. Osetič Alojz, Šmartno v Rožni dolini	1

PE GOTOVLJE

A	kom.
1. Klamper Jože, Žalec	1
2. Dražnik Franc, Podkraj	1

PE POLZELA

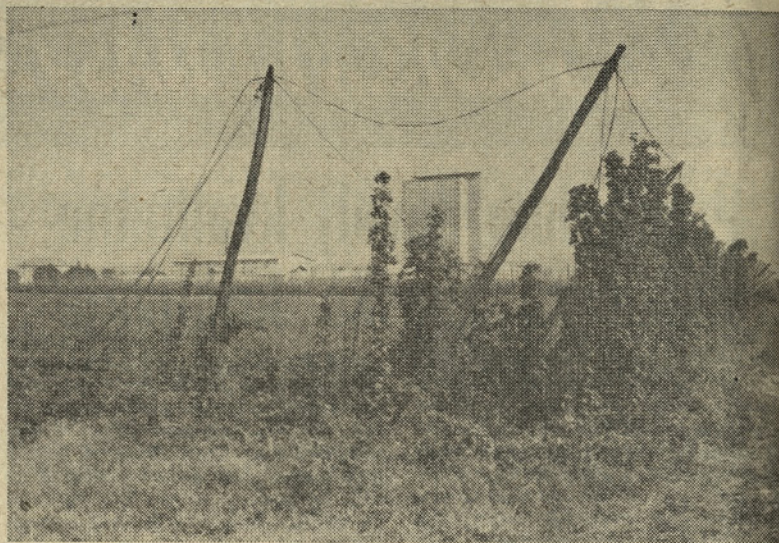
A	kom.
1. Žolnir Ivan, Podvin	1
2. Rakun Cvetko, Založe	1
3. Bizjak Franc, Polzela	1
4. Glavnik Alojz, Polzela	1
5. Mešič Anton, Polzela	2
6. Ožir Franc, Podvin	1
7. Likeb Avgust, Založe	1

B	kom.
1. Hrovat Jurij, Podvin	1
2. Zagoričnik Vinko, Podvin	1
3. Kunst Frančiška, Polzela	1
4. Železnik Frančiška, Podvin	1
5. Košec Jože, Ločica	1
6. Satler Alojz, Založe	1
7. Žolnir Ivan, Podvin	1

PE PREBOLD

A	kom.
1. Zagožen Peter, Matke	1
2. Krk Jakob, Matke	1
3. Jurak Jože, Šešče	1
4. Skok Franc, Kapla vas	1

(Nadaljevanje na 7. strani)

Za Hmezadom se je tik pred obiranjem podrla stara lesena žičnica.

STANJE PO HMELJIŠČIH EVROPE

HALLERTAU

Julijske padavine so znašale le 32,2 mm, kar je za 70 % pod povprečjem, vročina pa kar za 29 % nad povprečjem. Tako je bilo tudi v začetku avgusta.

Zaradi tega se bo obiranje pričelo prej, posebno pri srednje ranih sortah, kot sta Hallertauer in Norther Brewer. Kot posledica vročine je tudi močnejši napad uši in drugih škodljivcev.

SPALT

Od tu poročajo še poleg visokih temperatur in pomanjkanja padavin o močnih vetrovih, ki prinašajo še dodatno škodo. Trudijo se na vse kriplje z namakanjem omiliti posledice suše in s skrbno opazovalno službo in škropljenjem preprečiti nalet škodljivcev in širjenje bolezni.

Obirati so pričeli že 20. avgusta.

IZ JURA — ALTMANNSTEIN poročajo o 5 tednov dolgi suši in o slabih padavinah, ki pa so 7. avgusta prinesle točo in precej poškodovale hmeljnike. V Jura — Kinding pa so se bali pajka in uši. Nujno jim je potreben dež.

TETTANG

Poročajo o vročini, padavine pa so bile tu zadostne in lepo razporejene. Tretjega avgusta pa je močan veter potrgal številne panoge, 8. 8. je mnoga hmeljišča stolkla toča.

FRANCOZI poročajo iz Alzacije, da jih je topli val prizadel, da pa letina obeta lep pridelek ob obiranju v predvidenem normalnem času.

BELGIJCI sporočajo iz Poperinga, da se je v zadnjem tednu julija vreme spremenilo. Padlo je nekaj padavin. Pozne sorte (Brewers Gold) so v polnem cvetju. Vse — rane in pozne — sorte so lepo rasle in kažejo zelo lepo.

POLJSKA — LUBLIN

Od 11. do 31. julija je bilo sončno in zelo toplo. Zemlja se je močno izsušila. Polno cvetenje je nastopilo že 20. 7. Kljub temu, da stranske panoge niso preveč razvite, je cvetje precej gosto. Pernospore ni, listne uši pa smo zatrli.

CSSR

Še ne polovica vseh hmeljišč ne bo porasla do vrha in le tu in tam vidimo rastline, ki so presegle vrh žičnic.

Prevelika vlaga v juniju je povzročila, da so spodnji deli rastline napadeni od peronospor.

Sedanji izgled hmeljišč kaže, da bo letošnja letina okrog 20 % slabša od lanske.

Iz skoraj vseh pokrajin, kjer pridelujejo hmelj, prihajajo vesti o slabši letošnji letini kot je bila lanska.

Vy

NOVI OBIRALNI STROJI

Lastna proizvodnja je letos kupila štiri velike obiralne stroje Jugo-Bruuf. Monterji SIP Šempeter so jih montirali po enega za Orlo vas — Šentrupert, Loke pri Drešnji vasi, Breg pri Polzeli in Tabor.

V kooperacijski proizvodnji pa so strojne skupnosti naročile deset obiralnih strojev, od tega stroje Wolf, ki stojijo v Drešnji vasi pri Viktorju Gajšku, v Petrovčah pri Marjanu Jelovšku,

Arji vasi pri Ivanu Razboršku, Dobriši vasi v hali — vodja Zoran Žagar, Polzeli v hali — vodja Anton Mešič, v Čepljah pod sušilnico Janka Krtina. Mali Bruuf so montirali v hali za Cokanom v Rojah, velika Bruufa pa imajo v Gotovljah nasproti šole in na Gomilskem na dvorišču PE. Belgijska firma Allaeyss pa je za reklamo montirala svoj obiralni stroj v Zg. Gročah pod kozolcem Ivana Vodlaka.

Vy

Nova predelava mesnih izdelkov je začela obratovati

Ob praznovanju desetletnice obstoja našega podjetja v juliju je tudi kolektiv »Mesnine« dočakal velik in pomemben dogodek — otvoritev nove predelave. Predelava, na katero so vsi v Mesninah težko čakali, je sedaj nared. Zgradba ob cesti v Trnovlje je tako dobila dokončen izgled. S tem je uresničena dolgoletna želja članov kolektiva, ki so dolga leta proizvajali v skrajno zastarelih in neprimernih prostorih.

Nova predelava, ki je zgrajena na vzhodnem delu klavniškega poslopja, je opremljena z modernimi stroji in napravami za proizvodnjo. V njej bo možno izdelati dnevno 8—10 ton raznih vrst

nice bodo potrošniki v kratkem dobili v trgovinah v vakuumu pakirano sveže meso in kot novost tudi mesne izdelke. Za prekajevanje in kuhanje obarjenih in poltrajnih klobas je v prede-

Dela v predelavi so stekla kljub raznim pomanjkljivostim

mesnih izdelkov. Načrt za novo predelavo sta izdelala Jugoslovanski institut za tehnologijo mesa iz Beograda in Projektivni biro iz Velenja. Gradbena dela je izvajalo Splošno gradbeno podjetje »Obnova« Ljubljana, instalacijska dela pa »Klima« Celje in »Elektro-Celje«. Objekt je bil do tretje faze zgrajen že leta 1964, vendar ga je bilo treba zaradi večje proizvodnje ustrezno razširiti. Po prvotnem načrtu naj bi v predelavi izdelali 800 ton mesnih izdelkov na leto, sedanja kapaciteta pa je skoraj trikrat večja. Zaradi tega povečanja je bilo treba povečati razsekovnico, prostor za strojno obdelavo mesa in zgraditi povsem novo skladišče mesnih izdelkov. S to razširitvijo so se stroški izgradnje precej povečali. Celotna investicija z vso opremo je veljala 12 milijonov dinarjev.

V vseh prostorih, kjer se zadržuje surovo meso, so urejene hladilne naprave tako, da temperatura zraka ne preseže 12° C.

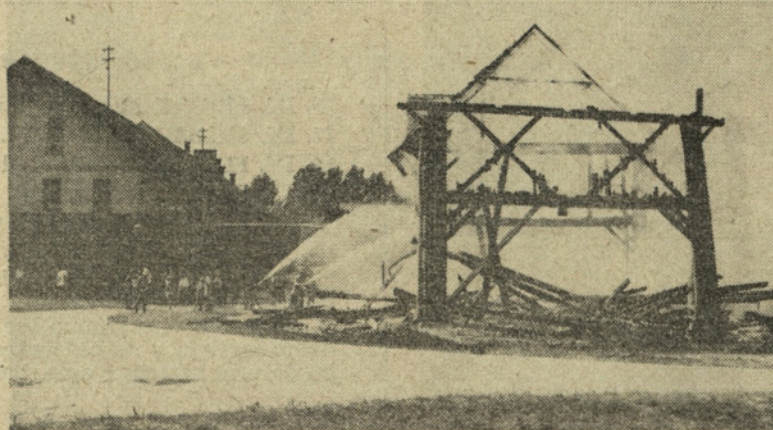
Poleg sodobnih strojev za predelavo poltrajnih izdelkov ima nova predelava tudi najnovejšo klimatske naprave za proizvodnjo trajnih salam, ki omogočajo proizvodnjo skozi celo leto. V tem oddelku bo možno izdelati toliko trajnih salam, da bomo lahko zadostili vse večjemu povpraševanju po teh izdelkih na našem trgu.

V sklopu predelave je zgrajena tudi moderna centralna pakirnicna mesa in mesnih izdelkov. Za to pakirnico so nabavljeni sodobni avtomatski stroji. Iz te pakir-

lavi vgrajena popolnoma avtomatska naprava, ki več kot za polovico skrajša čas kuhanja in prekajevanja. Za razliko od prejšnjih klasičnih prekajevalnic se v novih komorah klobase kuhajo in okadijo s parnim dimom, ki ga dovaja avtomatski dimni generator in para iz parnih kotlov. Poleg omenjenih naprav je za novo predelavo nabavljenih tudi več manjših strojev, ki bodo kot celota vplivali na večjo kapaciteto in izboljšanje delovnih pogojev.

Z novo predelavo pa se postavljajo pred delovni kolektiv nove in odgovorne naloge. Vložena sredstva bo treba vrniti v dokaj

(Nadaljevanje na 8. strani)

Visok stebel dima se je dvignil v nebo. Sirene po dolini so zatulile. V Vrbju gori! Gasilci so le varovali sosednja poslopja, kot poper suh kozolec pa se je sesul in zgorel do tal.

(Nadaljevanje s 6. strani)

B

	kom.
1. Sopotnik Franc, Šešče	1
2. Jošt Ivan, Šešče	1
3. Golavšek Milan, Šešče	1
4. Žgank Kati, Lesce	1

PE ŠEMPETER

A

	kom.
1. Randl Anton, Šempeter	1
2. Udovič Jože, Šempeter	1
3. Vedenik Jože, Dobrteša vas	1
4. Hropot Silvo, Zg. Grušovlje	1
5. Hropot Ivan, Zg. Grušovlje	1
6. Terglav Adolf, Zg. Grušovlje	1
7. Četina Ivan, Sp. Grušovlje	1
8. Ocvirk Anton, Sp. Grušovlje	3
9. Glušič Franc, Sp. Grušovlje	1
10. Toman Franc, Podlog	1
11. Sedminek Vera, Zg. Roje	1
12. Lesjak Alojz, Zg. Roje	1
13. Kač Peter, Zg. Roje	1
14. Dobravc Ernest, Zg. Roje	1

B

	kom.
1. Rojnik Franc, Sp. Grušovlje	2
2. Udrih Ivan, Sp. Grušovlje	1
3. Serdoner Ivan, Zg. Grušovlje	1
4. Jan Ivan, Sp. Grušovlje	1
5. Kunst Ferdo, Sp. Grušovlje	1
6. Četina Ivan, Grušovlje	1
7. Povše Ivan, Podlog	1
8. Četina Stefan, Podlog	1
9. Četina Franc, Podlog	1
10. Ribič Ivan, Zg. Roje	2
11. Pikl Jože, Zg. Roje	1
12. Cokan Vinko, Sp. Roje	1
13. Sedminek Franc, Sp. Roje	1
14. Voh Boris, Dobrteša vas	1
15. Rojnik Jože, Dobrteša vas	1
16. Četina Andrej, Dobrteša vas	1
17. Četina Franc, Dobrteša vas	1
18. Vedenik Franc, Dobrteša vas	1
19. Lešnik Franc, Kale	2
20. Jelen Marija, Kale	1
21. Tkavc Franc, Kale	1
22. Fajdiga Valentin, Kale	1
23. Štorman Rafko, Kale	1

PE TABOR

A

	kom.
1. Vranič Hubert, Ojstriška vas	1
2. Širše Ivan, Tabor	1
3. Žilnik Pavel, Tabor	1

B

	kom.
1. Dolinšek Matija, Kapla	2
2. Žnidar Karl, Kapla	1
3. Drča Franc, Kapla	1
4. Drča Pavla, Kapla	1
5. Lesjak Milan, Ojstriška vas	2
6. Topovšek Ivan, Ojstriška vas	1
7. Vranič Marija, Ojstriška vas	1
8. Semprimožnik Franc, Ojstriška vas	1
9. Terglav Ivan, Tabor	1
10. Bukovec Jeronim, Miklavž	1
11. Topovšek Ludvik, Miklavž	1
12. Jelen Anton, Loke	1
13. Verdelj Franc, Loke	1
14. Zupančič Ivan, Loke	1
15. Jelen Anton, Loke	1
16. Bergant Anton, Črni vrh	1
17. Dolar Miha, Loke	2

PE TRNAVA

A

	kom.
1. Lukman Alojz, Gomilsko	1
2. Vasle Franc, Zakel	1
3. Juhart Ivan, Orla vas	1
4. Povše Jože, Orla vas	1
5. Breznikar Franc, Orla vas	1
6. Žolnir Henrik, Orla vas	1

B

	kom.
1. Orožim Marija, Gomilsko	1
2. Vasle Jože, Gomilsko	1
3. Vaš Ivan, Gomilsko	1
4. Počivalnik Franc, Gomilsko	1
5. Praprotnik Franc, Gomilsko	1
6. Laznik Anton, Gomilsko	1
7. Rančigaj Franc, Gomilsko	2
8. Knez Marija, Gomilsko	1
9. Čulk Jože, Gomilsko	1
10. Šorn Katarina, Grajska vas	2
11. Leber Jože, Orla vas	1
12. Stepišnik Albin, Trnava	1
13. Vajncerl Jože, Trnava	1
14. Drev Jakob, Zakl	1

PE VOJNIK

A

	kom.
1. Žolnir Jože, Strmec	1
2. Sivka Franc, Strmec	1
3. Borko Jože, Polže	1
4. Trbovšek Ivan, Hrenova	1
5. Petre Rudolf, Dol-Frankolovo	1
6. Jezernik Franc, Lemberg	1

B

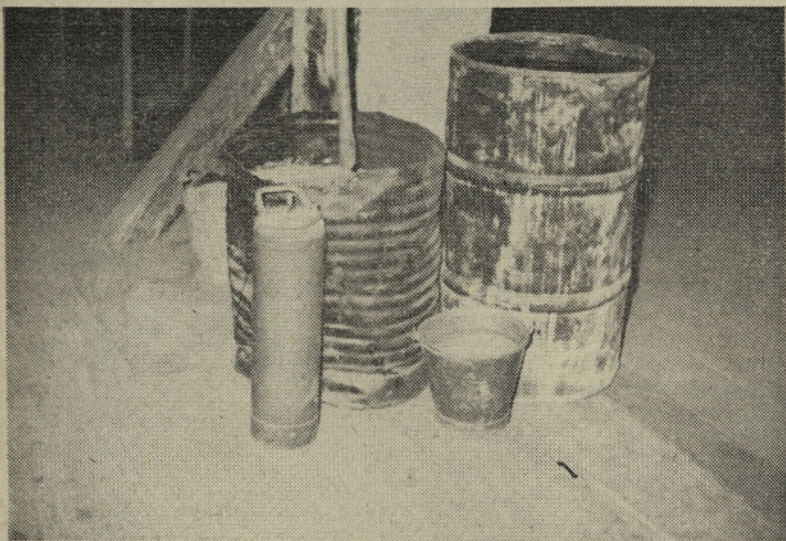
	kom.
1. Gračner Konrad, Brezova	1
2. Krivec Franc, Vojnik	1
3. Superger Karl, Hramše	1
4. Verdelj Franc, Pristava	1
5. Borko Jože, Polže	1
6. Vranc Ivan, Strmec	1
7. Žolnir Alojz, Strmec	1

PE VRANSKO

A

	kom.
1. Pistotnik Stanko, Ločica	1
2. Rovn Alojz, Brode	1
3. Karničnik Fani, Prekopa	1
4. Vranič Ivan, Prekopa	1

(Nadaljevanje na 9. strani)

Na malokateri sušilnici so tako lepo pripravljena gasilna sredstva voda, pesek, aparat, vedra in lopata kot so na sušilnici v Dobrni.

GRENKA UVOŽENA JABOLKA

Kilogram uvoženih jabolk iz Madžarske in Italije so poleti prodajali v Jajcu po 8, v Zagrebu pa po 10 dinarjev, to je dvakrat dražje kot je predvideno pri odobranju uvoza.

Inšpekcija ne more nič zoper trgovce, ker nima za intervencijo pravne osnove.

NOVA TOVARNA MOLZNIH STROJEV V BELJU

Švedski koncern Alfa-Laval in strojna tovarna v Kneževu, ki obratuje v okviru kombinata Belje, sta se sporazumela za gradnjo nove tovarne molznih strojev in opreme za goveje hleve.

Nova predelava

(Nadaljevanje z 8. strani)

kratkem času tako, da bodo obveznosti kolektiva v sedanji tržni situaciji kar visoke. Najvažnejša naloga bo razširitev prodaje. Na tržišču se bo treba spoprijeti z vse močnejšo konkurenco. Uspešno se bo mogoče uveljaviti le s kvalitetnimi mesnimi izdelki in pestrim asortimanom. Uvajati bo treba nove proizvode in to take, ki jih kupujejo v velikih količinah. Zavzemati se bo treba za vsakega kupca na območju, ki ga že sedaj oskrbujemo in stremeti za nadaljnjo ekspanzijo na širšem območju.

Opustiti bo treba dosedanje obrtniško miselnost in čimprej preiti na industrijski način dela. To pa je proizvodnja velikih serij

standardne kakovosti. Pri vsem tem pa bo treba skrbeti za čim nižje stroške proizvodnje, kar je dolžnost vsakega posameznika.

Z izgradnjo nove predelave pa se pojavljajo nove potrebe. Treba bo misliti na razvoj maloprodajne mreže, obnoviti bo treba prevozni park, dograditi hleve za živino in drugo. Med drugim bo ena najvažnejših nalog za nadaljnji razvoj tudi usposobitev delavcev, da bodo tako po strokovnosti kot po miselnosti dorasli zahtevam nove tehnologije. Upamo, da nam bo nova predelava pripomogla, da bomo premagali tudi te prepreke in da bo vplivala na višji življenjski nivo zaposlenih.

Grm

Vodja delovne enote Klavnica-Predelava vet. Urbajs Jože in vodja PE Predelava vet. Franc Lamut, pred strojnico predelave

Pred setvijo ozimin

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zelo važna je količina semena, ki ga nameravamo posejati na določeno površino. Količina potrebnega semena ni odvisna samo od vrste in sorte žita ter časa setve, temveč tudi od čistote, debelosti zrn in kalilne sposobnosti. Na vrečah s kupljenim semenom je na etiketi označen odstotek kaljivosti, če pa nameravamo sejati domače seme, moramo ta odstotek ugotoviti sami.

Kaljivost ugotovimo takole: iz semena očiščenega na trijerju vzamemo točno sto zrn in jih posadimo v vlažno mivko na krožniku. Po enem tednu preštujemo koliko zrn je poginilo normalne in zdrave kalčke in ugotovimo odstotek kaljivosti. Glede na dobljen rezultat se odločimo za količino semena, ki ga bomo posejali.

Količine semen za setev so zelo različne, vendar lahko govorimo o okvirnih normah, ki so naslednje:

- manj intenzivne sorte pšenice (hellkorn, triuph itd.) 160 do 190 kg semena/ha;
- intenzivne sorte (san pastore, libelula itd.) 200—230 kg/ha;
- ječmen 150—170 kg/ha;
- rž — navadne sorte 150 do 180 kg/ha;
- tetraploidne rži 190—210 kg/ha.

Ročna setev je slabša in zaradi večje porabe semena tudi dražja, zato moramo, kjer je le mogoče, sejati s sejalnico. Po setvi s sejalnico vzkljuje več semena kot po ročni setvi, ker lahko pri sejalnici uravnavamo globino setve primerno za posamezne vrste in sorte žita. Vsem, ki bodo sejali s sejalnicami priporočamo, da pred setvijo opravijo setveni poizkus. O tem postopku je bilo v Hmeljarju dovolj napisanega, zato ga sedaj ne bomo ponavljali. Brez dobrega gnojenja ni zadovoljivega pridelka. Marsikdo še vedno misli, da je dovolj gnojiti žito le z dušikom. Čeprav je res, da žito potrebuje veliko dušika, jim vendar moramo gnojiti tudi s fosfornimi in kalijevimi gnojili. Tako bomo zmanjšali nevarnost poleganja, zmanjšali napade bolezni in dobili velik pridelek kakovostnega zrnja.

S folforjem in kalijem moramo žitu pognojiti že pred setvijo.

Zlasti na slabših in po naravi manj rodovitnih tleh lahko obnem potrosimo tudi manjše količine dušika. Glavno količino dušičnih gnojil pa damo šele spomladi in še takrat v dveh obrokkih.

Ce uporabljamo enostavno gnojilo, potrosimo pred setvijo 400—700 kg/ha superfosfata ali tomaževe žlindre in 200—250 kg/ha kalijeve soli, na manj plodnih tleh pa tudi 75—100 kg/ha nitromonkala.

Gnojenje opravimo enostavneje in ceneje s kombiniranimi gnojili, ki vsebujejo fosfor in kalij, lahko pa tudi manjšo količino dušika.

Na njivah, kjer smo prejšnjemu posevku obilno gnojili s hlevskim gnojem ali kjer je bila detelja, damo pred setvijo 500 do 800 kg mešanega gnojila PK 18-14 ali 17-17.

Na njivah, ki so revnejše z dušikom, pa damo pred setvijo 500 do 800 kg nitrofoskala 5-20-15; 7,5-23-15 ali 4-14-11.

Negospodarno bi bilo gnojiti žitom z nitrofoskali, ki vsebujejo več dušika kot so na primer 8-8-8; 10-10-10 ali 15-15-15. Pretežni del tega dušika bi se namreč izgubil in ne bi koristil posevku žita.

L. S.

PROBLEMI ČEBELARSTVA

(Nadaljevanje s 5. strani)

Pod takšnimi pogoji ne moremo pričakovati naglo izboljšanje stanja. Za izboljšanje stanja bo potrebno zagotoviti določena investicijska sredstva za modernizacijo in razširitev proizvodnje. Oskrbeti bo potrebno delovno silo za sezone mesece in krepko zasedati z uveljavljenimi in pravnimi cilji. S takim pristopom k sanaciji čebelarstva bodo kmalu vidni rezultati. Pri tem bo potrebno okrečiti tudi kooperacijsko sodelovanje s privatnimi čebelarji.

Čebelarstvo je še vedno pomembna gospodarska panoga, ki ima še velike možnosti razvoja, zato mu moramo v okviru podjetja omogočiti hitrejši razvoj.

Skafar Polde

za september

5. IX. LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, telefon 72-201
12. IX. ŠRIBAR Edvard, dipl. vet., Šempeter, telefon 71-080
19. IX. FLORJANC Julij, dipl. vet., Braslovče, telefon 72-027
26. IX. OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, telefon 72-407
3. X. LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, telefon 72-201
10. X. ŠRIBAR Edvard, dipl. vet., Šempeter, telefon 71-080

Dežurstvo se prične v soboto ob 12. uri in se konča v ponedeljek zjutraj ob 7. uri.

Ponovno opozarjamo vse živinorejce, da naj obiske na domu javljajo v dopoldanskem času. V popoldanskem času bo dežurni veterinar opravil le najnujnejše obiske.

VETERINARSKA POSTAJA
ZALEC

KAKO OBRAVNAVATI NESREČE

PRI DELU, IZVEN DELA IN V PROMETU?

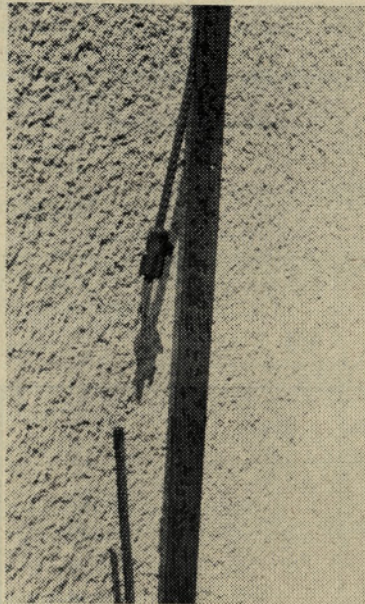
PRIMERJAVA PROMETNIH NESREČ IN NESREČ PRI DELU TER IZVEN DELA KAŽE NA TO, DA SO STROŠKI ZDRAVLJENJA ZELO VISOKI IN DA TI GREDO V BREME SKLADOV SOCIALNEGA ZAVAROVANJA KOT TUDI V BREME DELOVNIH ORGANIZACIJ. POZITIVNA ZAKONODAJA NAŠEGA SAMOUPRAVNEGA SISTEMA TEGA VPRAŠANJA NI DOCELA RESILA, ZATO SE VPRAŠAMO, DO KAM SEGA SOLIDARNOST. DRUGE DRŽAVE SO V TEM POGLEDU NAPREJ IN NACRTNEJE RESUJEJO VSE SPLOŠNO ZAVAROVANJE.

Prav gotovo vsakega člana kolektiva zanima, kako se obravnava nesreča pri delu, izven dela in kako v prometu. Prometne nesreče so posebej komplicirano področje, ki jih pristojni organi obravnavajo na osnovi kazenskega in civilnega prava. Kadar gre za ugotavljanje krivde in odgovornosti, se upoštevajo določila iz kazenske zakonodaje, če pa iz tega sledijo odškodninski zahtevki, potem je treba pri pristojnem sodišču vložiti tožbo.

Ugotavljamo, da se vsi poškodovanci, ne glede kje se poškodujejo, na delu, doma ali v prometu, zdravijo na račun skladov socialnega zavarovanja in podjetij, če so seveda zavarovani. Strinjamo se, da je potrebna neke vrsta solidarnost v pogledu nesreč, ki se pripetijo kjerkoli se človek pojavlja, vendar pa te zadeve naša dokaj luknjava zakonodaja ne rešuje kompleksno. Zato se sprašujemo, do kam naj sega taka solidarnost, ki se odraža le v prejemanju, ne pa tudi v pomoči človeka človeku ter v večji disciplini povsod, kjer se človek nahaja. Podjetja dan danes že tako bremenijo na desetino različnih obveznosti, od katerih je precej takih, ki so posledica malomarnega odnosa do dela in medsebojnega izvrševanja postavljenih nalog nosilcev osnovne proizvodnje, kakor tudi zavesti, da je od vseh odvisno, kakšni bodo rezultati poslovanja. Najvažnejše pa je, da naš delavec spozna, da ni v mezdnem odnosu ter da je v organizaciji združenega dela enakopraven član vsake delovne skupnosti.

Kot smo videli, so tako ene kot druge nesreče, do katerih pride v vsakodnevnem življenju, v precejšnje breme podjetja. Povsem razumljivo je, da mora nesreča pri delu bremeniti podjetje, precej manj pa je razumljiva taka bremenitev, kadar se delavec poškoduje izven dela t. j. doma ali v prometu, čeprav se razlikuje nadomestilo osebnega dohodka v vseh primerih. Stroški zdravljenja iz naslova nesreč izven dela naj bi bremenili v celoti sklade socialnega zavarovanja. Socialno zavarovanje pa bi imelo regresno pravico do tretje osebe oz. poškodovanca, če do nesreče pride po krivdi delavca. Precej sporno je tudi vprašanje, kako je z nesrečami, kadar se delavec poškoduje na poti na delo in z dela. V takih primerih največkrat ni potrebnih prič, kar otežkoča priznanje, ali je to nesreča na delu, ali ne. Take nesreče so v ozki povezavi s prometnimi nesrečami, zato jih zavodi za socialno zavarovanje ne tretirajo več kot nesreče pri delu, temveč kot »prometne nesreče«.

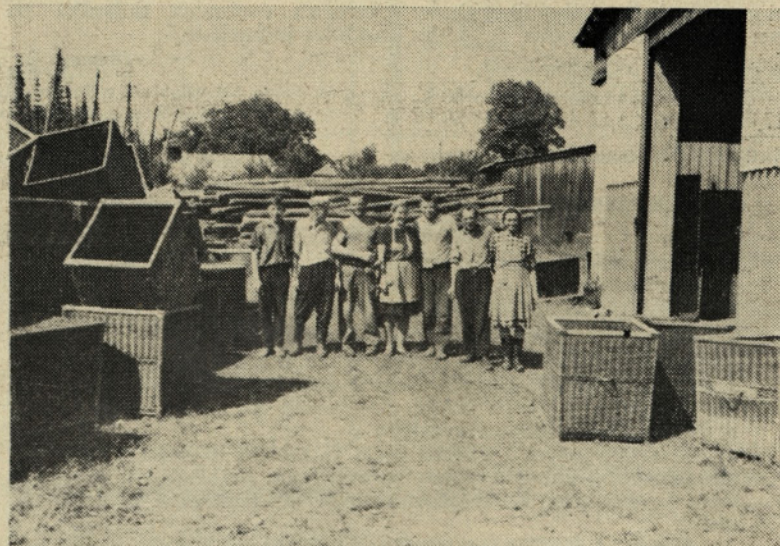
Vprašanje krivde v prometnih nesrečah, ki imajo za posledico hujše in lažje poškodbe, je povezano s kazensko odgovornostjo

Tisti, ki je prečipnil strelovodno žico na sušilnici v Parizljah — takih primerov je po naših objektih več — se verjetno ni zavedal posledic, ki lahko nastanejo ob udaru strele, ali pa je to storil hote.

in odškodninskimi zahtevki, ki ne tangirajo podjetja, razen v primerih, kadar je udeleženo v prometnih nesrečah motorno vozilo last podjetij, kjer nastopi objektivna odgovornost. Iz tega torej vidimo, da so tako ene kot druge nesreče za nas zelo problematične, največkrat težko rešljive, posledica pa človeške žrtve, hujše in lažje poškodbe, (invalidnost) ter materialna škoda.

Nadomestila za nesreče pri delu in izven dela po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja so naslednja:

Česti kvari predvsem na novih strojih in povrhu še izredno nizek pridelek hmelja so puščali delavcem veliko neizkoriščenega delovnega časa in kupe praznih košev.

- za nesrečo pri delu, če delavec ni kriv 100 %
- za nesrečo po krivdi delavca 60—80 %
- za nesrečo izven dela 50 ali 70 %

Razvoj motorizacije povzroča pri tako slabem stanju cest, kot so pri nas, iz leta v leto več nesreč, ki jemljejo osnovni proizvodnji dobre delavce in vestne delavce, zraven tega pa povzročajo veliko materialno škodo.

Smrt pa ne pobira le na cestah, ampak tudi na delovnih mestih. Kljub prizadevanju za čimboljšo zaščito na delu, nam, sicer ob naraščanju novo zaposlenih, poškodbe pri delu tudi naraščajo, smrtni primeri pa celo upadajo. Vsako leto se v primerjavi s prejšnjim letom poveča število nesreč za 5—6 %, v našem obratu (mesninah) pa celo več kot za 10 %.

Vsekakor za nesreče pri delu in druge nesreče izven dela gredo v breme podjetij ter socialnega zavarovanja ogromna sredstva, ki predstavljajo precejšen del dohodka, katerega bi lahko uporabili v druge koristnejše namene, če bi vsi skupaj tako na delu, kot izven njega bili bolj disciplinirani ter zavestno opravljali svoje delovne dolžnosti in болоvali takrat, kadar smo res bolni.

Neke prave definicije o tem kaj je nesreča, nimamo, ker jo tudi zakon ne postavlja, zato težko obravnavamo nesreče pri delu in izven njega. Posebej vprašljivo je sicer, ali in koliko bi lahko skupnosti komunalnih zavodov socialnega zavarovanja oz. njihovi organi upravljanja uredili vprašanje, do kam naj seže solidarnost zavarovancev. Zdrav. varstvo je zagotovljeno z zakonom in splošnimi akti ob bolezni in nesreči pri delu kakor tudi pravice iz zdrav. zavarovanja ob bolezni in nesreči zunaj dela. Naj bo tako ali drugače, zavarovati je treba človeka katerega smo z ustavo postavili v osrčje našega celotnega družbenopolitičnega in ekonomskega sistema. Tako je torej tudi problem nesreč pri delu in izven dela eden od pomembnih elementov pri uresničevanju stabilizacijskih ukrepov.

FRANKO JOŽE

PRI SPUR TIPIH POVRATNE MUTACIJE

Prekratko je obdobje izkušenj s spur tipi zlatega delišesa, da bi lahko ugotovili prednosti v primerjavi z navadnim.

Spur tipe že poznamo: imajo slabotnejšo rast, pokončni poganjki imajo kratek rodni les z manjšim številom stranskih vejic. Zanj niso potrebne opore. Na površino pričakujemo od njih večje pridelke. Znani so nam že spuri starkinga, winesepa, jonatana, kaksove, james grieva, granny smitha in še druge.

Nevšečne povratne mutacije so opazili v nekaterih poskusnih nasadih. Plodovi spur tipov zlatega delišesa radi porjavijo. Zato bomo previdni pri sajenju večjih nasadov.

(»Erwerbsobstbau«, 3/71)

Rejci plemenskih telic

(Nadaljevanje s 7. strani)

B	kom.
1. Novak Anton, Zajesovnik	1
2. Karničnik Fani, Prekopa	1
3. Goropevšek Karl, Prekopa	1
4. Kladnik Alenka, Čeplje	1
5. Florjan Karl, Prekopa	1
6. Vajncarl Jera, Čeplje	1
7. Stifter Anton, Čeplje	1
8. Levar Vinko, Čeplje	1
9. Cizej Marija, Prekopa	1
10. Pikl Albin, Brode	1
11. Rovar Alojz, Brode	1
12. Ropas Martin, Merinca	1
13. Semprimožnik Jože, Jeronim	2
14. Sedelšek Justin, Vologa	2
15. Kos Franc, Prapreč	1
16. Lebeničnik Ivan, Ločica	1
17. Reberšek Jakob, Ločica	1
18. Brvar Ana, Ločica	1
19. Zupan Ludvik, Ločica	1
20. Brišnik Ivan, Prekopa	2

Pod A so zajeti lastniki premiranih telic iz I. pod B pa iz II. premiranja. Pregled premiranih telic po PE je naslednji:

Poslovna enota	I 1/4	II 1/4	Skupaj
Braslovče	9	6	15
Celje	4	7	11
Gotovlje	2	5	7
Petrovče	10	8	18
Polzela	8	7	15
Prebold	4	4	8
Sempeter	16	26	42
Tabor	3	20	23
Trnava	6	16	22
Vojnik	6	7	13
Vransko	4	23	27
SKUPAJ	72	129	201

Iz pregleda je razvidno, da imajo na nekaterih poslovnih enotah kooperacije Zalec že precej dobrih rejcev, ki vzreajo kvalitetno plemensko živino za zamenjavo in izboljšanje svoje osnovne črede goveje živine. Vseposvdo še ni tako, ker pa se bo premiranje še nadaljevalo, računamo, do leta 1975 bi bilo prav in nujno, da se še ostali rejci vključijo v vzrejo brejih plemenskih telic z znanim poreklom, da se tako še izboljša pasemska struktura goveje črede v Savinjski dolini.

J. S.

Kaj pomenijo številke na izplačilnih kuvertah, ki jih izdela elektronski računalnik

Kombinativ elektronski računalnik bo v letošnjem avgustu obračunal osebne dohodke že za 62 % vseh zaposlenih v kombinatu. Na računalnik obračunavajo osebne dohodke vse DE in obrati razen obrata Kmetijstvo Vrbje, DE Šmarje, DE Vital in DE Hišni sklad.

Iz podatkov, ki mu jih posredujemo, izdela računalnik celoten obračun osebnih dohodkov. Eden najvažnejših izdelkov tega obračuna za vsakega posameznega delavca je OBRACUNSKI LIST OSEBNEGA DOHODKA ali, kakor ga navadno imenujemo, IZPLAČILNA KUVERTA. Na njej so zapisani končni podatki obračuna. Ta izplačilna kuverta se v marsičem razlikuje od obračun-

KK Hmezd. Njegova osebna številka, pod katero ga elektronski računalnik prepozna je 1406. Ta številka je stalna.

Iz naslednjih dveh podatkov ugotovimo, kolikšna je njegova osnovna urna postavka. Prvi podatek pomeni faktor posla, 4,80 din pa je urna postavka, če bi imel delavec faktor dela 1,00.

Osnovna urna postavka OD za naš primer je torej:

$1,38 \times 4,80 \text{ din} = 6,624 \text{ din na uro}$

Zadnja številka v vrstici, to je

$54,00 \text{ ur} \times 6,62 \text{ din/uro}$
 $+ \text{dodatek za nočno delo: } 25 \%$
 $7,00 \text{ ur} \times 6,62 \text{ din/uro} \times 25 \%$

Skupaj OD po času

042231 je šifra organizacijske enote, kjer delavec dela.

b) IZRAČUN OSEBNEGA DOHODKA

Najprej moramo ugotoviti, kako in koliko ur je delavec delal. Iz pregleda ur v drugem in dodatne razčlenitve v tretjem delu kuverte vidimo, da je delal delavec po času 54,00 ur, od tega 7,00 ur ponoči. Za ta del njegovega dela izračunamo osebni dohodek takole (urno postavko smo zaokrožili na dve decimaliki):

$= 357,50 \text{ din}$
 $= 11,55 \text{ din}$
 $369,05 \text{ din}$

Redni letni dopust in državni prazniki so obračunani navadno vedno po osnovni obračunski postavki. V našem primeru torej:

$21,00 \text{ ur} \times 6,62 \text{ din/uro} = 139,00 \text{ din}$

Končno je v primeru navedeno še nadomestilo za dneve bolezni. To se obračuna ročno po posebnem postopku. Osnova je osebni dohodek v preteklem letu, od katerega se izplača nadomestilo v višini 60 do 100 %, odvisno od bolezenskega primera in od trajanja bolezni (glej pravilnik o delitvi OD!). V našem primeru znaša boleznina 168,10 din.

Seštevek opisanih postavk nam da skupni zaslužek v mesecu, ki znaša v navedenem primeru 1.340,20 din.

c) ODBITKI IN DODATKI

V tretjem delu kuverte so navedeni odtegljaji in dodatki. Razčlenitev na kuverti je zelo popolna. Odbitek spoznamo po tem, da ima za dinarsko vrednostjo odštevalni znak — (minus). Dodatki so brez tega znaka. Naj navedemo višino posameznih odbitkov. Sindikalna članarina znaša 0,6 % od zaslužka. Prispevek za šolstvo se obračuna po občinah stanovanja delavcev in je za posamezne občine različen. V občinah Šmarje pri Jelšah, Slovenske Konjice, Zalec in Slovenska Bistrica znaša 0,75 % v občini Zagorje ob Savi pa 0,50 % od zaslužka. Ostale občine nimajo prispevka za šolstvo. Ostali odbitki in dodatki se obračunavajo na podlagi odločb, pogodb in konkretnih obračunov.

d) ZNESEK OD ZA IZPLAČILO

Po odbitku odtegljajev in prišteti dodatki dobimo znesek za izplačilo, ki znaša v navedenem primeru 1.208,65 din.

V opisanem primeru smo prikazali takoimenovani redni obračun osebnih dohodkov, pri katerem je računalnik, razen obračuna boleznine, opravil vse računsko operacije sam. Večkrat pa se zgodi, da mora dobiti delavec določeno razliko OD iz prejšnjega meseca. Lahko pa se obračunava OD tudi po drugih kriterijih. V takem primeru ugotovi delavec to razliko tako, da pomnoži delovne ure z osnovno urno postavko, dobljeni zmnožek pa odšteje od izračunanega osebnega dohodka na kuverti.

To so osnovni principi obračuna osebnih dohodkov in njegove kontrole. Včasih pa je obračun OD na podlagi pravilnika o delitvi OD določene DE zelo zamotan in ga ni mogoče spraviti v sklad s programiranim obračunom na računalniku. V takih primerih bo najbolje, da priloži knjigovodja OD v izplačilno kuverti dodatni ročni obračun OD, iz katerega bo lahko delavec razbral vse podatke obračuna.

Ne glede na to, da je včasih iz kuverte težko razbrati in obnoviti obračun osebnih dohodkov, ima obračun na računalniku mnogo prednosti pred ročnim obračunom. Računalnik je takorekoč nezmotljiv (seveda, če smo mu posredovali prave podatke) in daje celo vrsto podatkov o osebnih dohodkih DE in stroškovnih nosilcev, za katere bi pri ročnem obračunu izgubili veliko dragocene časa. Zato je prav, da obračun osebnih dohodkov na računalniku še dopolnjujemo in ga razširimo na vse delovne enote kombinata.

T. Gubenšek

Podjetje	Priimek in ime	Os. št.	Tar. post.	Str. m. obr. pos.	I. M.
KK »HMEZAD«	KRNIČ JOŽE	1406	138	480	042231

Vrste os. doh.—dodatki—odbitki	N. IZ.	Ure	Nad. noč. u.	Bruto	Neto
DELO PO ČASU		54,00	7,00		369,05
DELO PO UCINKU		82,00	17,00		664,05
REDNI LETNI DOPUST		21,00			139,00
BOLEZNINA		42,00			168,10
Skupaj zaslužek		199,00	24,00		1.340,20
NED. IN DRŽ. PR. Z DOD. 25 %				SIND. ČLANARINA	8,05—
POD. DEL. ČAS Z DOD. 50 %	17,00			PRISP. ZA ŠOL.	10,05—
NOCNE URE Z DOD. 25 %	7,00			KOLEK. ZAVAR.	3,00—
BOLEZN. NAD 30 DNI				PODJET. KREDITI	163,45—
				HRANA	17,00—
PREJEMNIK GOTOVINE				OTROSKI DODATEK	70,00
N. U. 91,81	82,00	Izplačilo za mesec	08 1971		1.208,65

skega lista, ki smo ga dobili pri ročnem obračunu OD. Zato so med zaposlenimi nastale nekatere nejasnosti, ki jih želimo odpraviti s tem sestavkom.

Podatke na izplačilni kuverti lahko razdelimo na štiri dele:

a) Gornji del ima eno samo vrstico, v kateri so osnovni podatki o delavcu in njegovi urni postavki.

b) Naslednji del pove, koliko ur smo imeli v določenem mesecu in kolik je bil naš zaslužek.

c) Spodnji širši del kuverte vsebuje razčlenitev odbitkov in dodatkov, pa tudi delovnih ur, ki so plačane po posebnih pogojih (delo ob državnih praznikih in nedeljah, nadurno delo, nočno delo, boleznine nad 30 dni).

d) V zadnji vrstici pa najdemo poleg norma ur in delovnih ur, na katere se te norma ure nanašajo, predvsem razliko osebnih dohodkov, ki nam je bila po odplačilu odtegljajev izplačana.

Oglejmo si praktičen pomen posameznih podatkov na primeru izplačilne kuverte, ki je priložen.

a) OSNOVNI PODATKI

V prvi vrsti ugotovimo, da je delavec KRNIČ JOŽE zaposlen v

Pri kontroli obračuna osebnih dohodkov po učinku se moramo spoprijazniti z dejstvom, da je naš celotni delovni učinek merjen v NORMA URAH. Kaj so norma ure? Če je delavec opravil neko delo v 8 urah, po normi pa bi ga moral opraviti v 10 urah, se mu OD ne obračunava za 8 delovnih, pač pa za 10 norma ur (ur, ki mu pripadajo po normi).

V primeru, ki ga navajamo, je delal delavec Krnič po učinku 82,00 ur (od tega je bilo 17 nadur) in dosegel v tem času 91,81 norma ur (glej zadnjo vrstico kuverte!). Izračun osebnega dohodka po učinku je naslednji:

$91,81 \text{ norma ur} \times 6,62 \text{ din/uro} = 607,80 \text{ din}$
 $+ \text{dodatek za nadurno delo } 50 \%$
 $17,00 \text{ nadur} \times 6,62 \text{ din/uro} \times 50 \%$
 $= 56,25 \text{ din}$
 $664,05 \text{ din}$

Skupaj OD po učinku

ZAHVALA

Ob nenaadni, boleči in nepozabni izgubi našega ljubega sina in brata

TONČKA LAZNIKA

kmečkenga sina z Gomilskega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam ustmeno ali pisмено izrazili sožalje ter kakorkoli počastili njegov spomin in ga pospremili na zadnji poti ter grob zasuli s prelepim cvetjem.

Prisrčna zahvala aktivu ZMS Gomilsko in PGD Gomilsko. Posebna zahvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Vsem, ki ste Tončka imeli radi, še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči Zalujoči Laznikovi

DELAVSKA UNIVERZA CELJE

Delavska univerza Celje razpisuje za šolsko leto 1971/72 naslednje seminarje, tečaje in šole:

DRUŽBENO-EKONOMSKO IZOBRAŽEVANJE:

- politične šole za samoupravljalce in družbeno politične delavce
- seminarje za vodstva samoupravnih organov in komisij
- problemske seminarje za družbeno politične delavce in samoupravljalce
- aktualne problemske seminarje in predavanja za vodstvene kadre v delovnih organizacijah
- uvajalne seminarje za novo zaposlene mlade diplomante srednjih, višjih in visokih šol
- uvajalne seminarje za mlade novo sprejete delavce
- druge oblike izobraževanja po naročilu

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE:

- v oddelke za izredni študij poklicnih, delovodskih in tehniških šol (strojne, elektro, lesne, tekstilne, gradbene poklice, za pleskarje in druge)
- za poklice ozkih profilov raznih strok
- dopolnilno izobraževanje za razne poklice
- za avtogeno in elektro varjenje
- za varstvo ljudi pri delu
- za kurjače centralnih kurjav
- za strojepisce, stenografe in knjigovodje
- za tehniške risarje
- za skladiščnike
- za voznike vilicarjev
- za strojnike težke in lahke gradbene mehanizacije
- za vratarje in čuvaje
- za vodenje delovnih skupin
- o pnevmatiki v industriji
- za instruktorje praktičnega pouka
- druge oblike izobraževanja po naročilu
- po naročilu in v sodelovanju z delovnimi organizacijami izdelujemo profile, programe in učne načrte za poklice širokih in ozkih profilov
- nudimo pomoč pri organizaciji in izvedbi praktičnega in teoretičnega pouka za pripravnike in novo sprejete delavce
- izdelujemo izobraževalne programe in preizkuse znanja za varstvo ljudi pri delu
- izdelujemo elaborate o sistemizaciji delovnih mest in perspektivne programe za izboljšanje kadrovske strukture
- nudimo pomoč kadrovskim in vodstvenim delavcem pri razreševanju kadrovskih in izobraževalnih nalog v delovnih organizacijah

SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE:

- v oddelke osnovnih šol za odrasle — 5., 6., 7. in 8. razred
- v tečaje tujih jezikov I., II. in III. stopnje nemškega, angleškega, italijanskega, ruskega in francoskega jezika
- v šolo za mlade kmetovalce
- v kuharske in šiviljske tečaje
- v tečaje za sprejemne izpite na višjih šolah
- v tečaje civilne zaščite
- v šole za starše
- v šole za življenje
- druge oblike izobraževanja po naročilu.

Na zavodu dobite tudi vse informacije za vpis na višje in visoke šole v skladu z razpisom Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru. Organizirana so predavanja za izredni študij za Visoko ekonomsko komercialno šolo, Višjo agronomsko šolo, Višjo pravno šolo, Višjo tehniško šolo, Višjo šolo za organizacijo dela.

Vpis v oddelke za odrasle osnovnih, poklicnih, delovodskih in tehniških šol je do 10. 9. 1971. Za vse ostale oblike je individualni vpis do 30. 9. 1971.

Vse oblike izobraževanja organiziramo na sedežu zavoda oziroma po naročilu družbenih in delovnih organizacij v drugih krajih.

Vse informacije dobite na zavodu v Celju, Cankarjeva ul. št. 1, tel. št. 25-34.

NOVI KOMBajn »ZMAJ 125«

Letos se je na domačem tržišču pojavil nov, pri nas največji izdelan kombajn »Zmaj 125«. Namenjen je za žetev velikih površin. Pravi jo, da je po kvaliteti na vrhu svetovne kvalitete.

UVAZAMO VSE VEČ HRANE

V prvih štirih mesecih smo uvozili hrane za milijardo 70 milijonov dinarjev. Pšenice smo uvozili za okoli 250 milijonov dinarjev, sadja in zelenjave pa za 276 milijonov.

Trem sodelavcem v slovo

Štirinajstega julija se je smrtno ponesrečil naš dolgoletni kooperant **MARTIN REBOV** iz Arje vasi. Vest o tragični smrti pokojnega je prizadela vso okolico.

Rodil se je 24. 8. 1899 v Čretu pri Teharjih. Tam je posedoval srednjo kmetijo. Na željo občine je posestvo prodal in si kupil enako v Arji vasi.

Kot dober, vesten in pošten kooperant, si je kmalu uspel pridobiti naklonjenost sosedov, še posebno pa se je uveljavil v organih upravljanja PE Petrovče. Vedno je z odločno besedo zagovarjal hotenja kooperantov, ki so bila istočasno hotenja PE.

Aktiven je bil tudi v Celju. Dalj časa je bil odbor-nik Ljudske posojilnice, član cestnega odbora na Teharjih in dolgoletni občinski funkcionar. Čeprav je bil tako aktiven, ni pozabil na prijatelje, na veselo družino, kar ga je hrabilo, da je laže prenašal tegobe življenja.

Prezgodnja smrt ga je pokosila, pokosila je vsa njegova hotenja in ideje.

† †

Desetega julija se je po dolgotrajni bolezni poslovila od nas kooperantka **DREV ZOFIJA** iz Drešnje vasi.

Rodila se je 21. 3. 1913 v Ljubčini. Poročila se je

v Drešnjo vas, kjer je kot skrbna mama in gospodi-

nja bila do zadnjega zvesta svoji zemlji in domačiji. Skromno in pošteno se je prebijala skozi življenje.

† †

Drugega julija je umrla naša kooperantka **KOPRI-VA KATARINA** iz Drešnje vasi.

Rodila se je 12. 4. 1895 v Libojah. Zaradi usedanja zemlje so se iz Liboj morali odseliti in so kupili

kmetijo v Drešnji vasi. Kot pridna in poštena gospodinja je pripomogla, da so si ustvarili prijetno domačijo, s svojo mirnostjo in prijaznostjo pa si je pridobila naklonjenost novih sosedov.

Kot dobre delovne tovariše, sosede in kooperante jih bomo ohranili v trajnem spominu!

PE Petrovče

BODO VINOGRADNIKI STAVKALI?

Zaradi odloka EGS, ki dopušča namesto dosedanjih 10 % alkohola le 8,5, se je zmanjšalo povpraševanje po južni italijanski vinih in povečalo povpraševanje po kvalitetnejšem severnejšem vinu.

Vinogradniki v južni Italiji imajo v kletih še 40 odstot. pridelanih vin. Računajo, da znašajo neprodane količine vin okrog 500.000.000 litrov.

POROČILO Z BORZE

Na novosadski borzi so v začetku avgusta prodajali pšenico najdražje po 137 din za cent, koruzo pa po 150 din za cent.

NA LETO POPIJE FRANCOZ 119 LITROV VINA

Francozi so že znani po tem, da popijejo največ vin, saj pride na enega kar 119 litrov. Za njimi so Italijani s 112 litri vina na prebivalca. Nemci so daleč zadaj s komaj 15 litri na račun piva seveda. Razen v Franciji, poraba vin v deželah EGS narašča.

TISKARSKI SKRAT

Glasnik poljoprivredne proizvodnje, prerade i plasmana je objavil v 6. številki 1971 na 14. strani pod naslovom »Nove vrste hmelja«, da hmeljarski strokovnjaki v »ZABCU« v Sloveniji... Prav je seve v »Zalcu«.

Bodo napako popravili?

Prodaja stavbnih parcel delavcem kombinata Hmezad

Po sklepu delavskega sveta podjetja je komisija za zemljišča bila pooblaščenca, da za vsak posamezni primer odprodaje stavbne parcele zaposlenim pri Kombinat Hmezad določi dobo odplačila kupnine. Komisija je imela možnost odobriti trajanje odplačilne dobe od 1 do 10 let. Ker je takšno določanje odplačilne dobe povzročalo težave in se ni moglo kupcu oz. interesentu vnaprej povedati, na koliko let bo lahko odplačeval kupnino, je komisija za zemljišča na seji dne 28. 6. 1971 sprejela naslednjo lestvico, po kateri izračunavamo odplačilno dobo upoštevajoč višino osebnega dohodka.

Osební dohodek	Doba odplačila
do 800 din	10 let
do 1.100 din	9 let
do 1.400 din	8 let
do 1.700 din	7 let
do 2.000 din	6 let
do 2.200 din	5 let
do 2.500 din	4 leta
do 2.800 din	3 leta
nad 2.800 din	2 leti

LJUDSKE NAPOVEDI

Če je Matevž vedren,
bo še prijetna jesen.
Če o Mihaelu sneg naletuje,
dolga se zima napoveduje.

PREGOVORI

Lep beseda nikomur ne preseda.
Molčati ni nobena umetnost,
je pa vendar težko.
Izkušnja je kos preroka.

Odplačilo kupnine po tej lestvici se lahko odobri samo za nakup stavbne parcele in v nobenem primeru ne za nakup vikend ali kake druge parcele. Obresti so pri odplačilu kupnine 2,5 %. Za tako pridobljeno parcelo se pri prenosu lastništva v zemljiški knjigi vknjiži prepoved odtujitve parcele v korist Kombinata Hmezad z veljavnostjo do dokončnega odplačila kupnine. Razen tega si kombinat za tako parcelo pri ev. nadaljnji prodaji pridržuje predkupno pravico pod enakimi pogoji kot je prodajo izvršil. Kupec prevzame obveznost, da bo najkasneje v 3 letih na tako pridobljeni parceli pričel z gradnjo. V zvezi s tem tudi pripominjamo, da vse parcele prodajamo na javnih licitacijah z izklicno ceno, ki je enaka prometni vrednosti te parcele. Predkupno pravico pri nakupu parcele imajo zaposleni pri Kombinat »Hmezad«. Vse licitacije so objavljene tudi v informativnem glasilu Hmeljar.

ODDELEK ZA ZEMLJIŠČA

EKSPEDITIVNI ČEBELARJI

Čebelarica organizacija v Sloveniji bo v septembru odobrila besedilo nove slovenske čebelarke himne. Potem bodo dali besedilo uglasbiti. Himno bodo prepevali ob 50-letnici slovenskega čebelarskega društva in 200-letnici smrti velikega čebelarja Antona Janše.

Škoda, da ekspeditivnim čebelarjem niso zaupali skrbi za novo državno himno. Verjetno bi jo že davno imeli.

Osemdesetletna Lucija Urancar — desno — iz Potoka pri Kamniku že 66 let obira hmelj v Savinjski dolini, od tega že 24 let pri Francu Rančigaju na Gomilskem. Ko sem jo obiskal, mi je najprej povedala, da je za novo leto pisala na Hmezad čestitko in omenila, kako dolgo obira. Hmezad ji je odpisal, čestital in priložil 10.000 dinarjev.

»Vi ne veste, kako vesela sem bila te pozornosti! Še so razumevanja polni ljudje med vami, le redki so. Kar verjeti ne morem, tako hitro se v hmeljarstvu spreminja na bolje. Le srce me boli, ko vidim, kako delate s hmeljem. Veste, včasih smo pobrali vsako muho.

Po hrani me vprašujete? — Dobra je, dobra. Saj smo skromni in navajeni na dobro in zdravo kmečko hrano, pa tudi izbirci nismo, kot oni obiralci iz spodnjih krajev.

Tako mi je hitela praviti in odgovarjati zgovorna in živahna Lucija.

Poleg nje obira tudi že dolga leta Nežka Kuster iz Vodice. Zaželel sem jima veliko škafov in prihodnje leto na svidenje. »O, to pa to, če nama bo le zdravje streglo.«

SEKCIJA MLADIH KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV GRIŽE

priredi v soboto, 18. septembra ob 20. uri
VELIKO VINSKO TRGATEV Z BOGATIM SREČOLOVOM
v domu Svobode v Grižah
Rujnega vinca in domačega prigrizka bo dovolj.
Za dobro voljo in ples pa bo igral ansambel
BORISA TERGLAVA s pevci.

Ob braslovškem jezeru so se kandidatke za hmeljsko princesko Četina Metka iz Šempetra, Sribar Alenka iz Celja, Rak Mojca iz Braslovč, Šketa Marjana iz Trnave, Smid Dragica iz Tabora, Potočnik Olga iz Dobrne, Čretnik Marjana iz Velike Pirešice, Železnik Jelka iz Frankolovega, Kerš Darinka iz Celja, Zabukovnik Cvetka iz Polzele, Slapnik Ivanka iz Vranskega, Skorjanc Stanka iz Mozirja, Arčan Marija iz Petrovč, Terglav Nada iz Šempetra in Kuder Silva iz Trnave, slikale s starešinami in lansko princesko.

VREMENOKAZ

Francozi napovedujejo zgodnjo, mrzlo in dolgo zimo. Zakaj? Iz Alzacije so mnogo prezgodaj odletele štoklje na jug. In takrat sledi po dolgoletnih izkušnjah domačinov huda zima, kmalu bomo videli.

OGLAS

Polnilnica Sinalco v Žalcu razdaja brezplačno-lesene zaboje do 20. septembra.

OGLAS

Mešalnica močnih krmil v Žalcu sprejme na delo za nedoločen čas 4 nekvalificirane delavce.

SAVINJSKA DOLINA

Savinjska lepa je dolina,
povsod nam hmelj že zdaj zori.
Je živa res prav vsaka njiva,
na vsaki živo mrgoli.

Ze zgodaj zjutraj pesem lepa
po vsaki vasi se oglasi;
spoznal je fantič že dekleta,
ki v srcu zdaj mu mir kali.

Ko trgata prežlahtno rož'co,
se pogovarjata z očmi.
Ljubezen uživata nedolžno,
po delu, ko se zvečeri.

Zato prelepa je dolina,
saj v ljubezni vsa živi.
Se vsakdo rad na njo spominja,
res nudila je lepe dni.

J. A.

Blažena PUGELJ, dipl. inž. agr.

Analizirali bomo zemljo pred gnojenjem

Že prihaja jesen in potrebno bo premisliti, kako bomo v prihodnjem letu gnojili. Izkušnje nam povedo, da je gnojenje na podlagi analiz zemlje najenostavnejše. S hitrimi metodami lahko dovolj točno ugotovimo, kakšna je zaloga rastlinske hrane v tleh. Analiza zemlje nam pove, ali so tla dobro, srednje ali slabo preskrbljena s hranili in na podlagi teh ugotovitev se lažje odločimo za vrsto gnojil in količino hranil, s katerimi bomo gnojili posevkom in v nasadih.

Analiziramo vse obdelovalne površine: njive, travnike, pašnike, sadovnjake, vinograde in vrtove. Zelo važna je analiza zemlje pri obnovi večletnih nasadov zaradi zadostnega založnega gnojenja s fosfornimi in kalijevimi gnojili, predvsem v hmeljarstvu in sadjarstvu, v vinogradništvu pa še zaradi prave izbire podlage.

Analiza zemlje ima velik pomen tudi pri usmerjanju in ureditvi kmetij.

Običajna analiza zemlje obsega naslednje tri operacije:

- odvzem povprečnih vzorcev
- analiza zemlje
- interpretacija rezultatov

Že večkrat smo govorili o pravilnem odvzemu vzorcev zemlje. Ta je od vseh postopkov najvažnejši:

Naj ponovimo!

Kakovost zemlje na posameznih zemljiščih ni povsod enaka (različna obdelava, različno izkoriščanje). Zato moramo pri jemanju vzorcev upoštevati izenačenost zemljišč. Najbolj neizenačeni so robovi njiv. Izogibamo se tudi mest, kjer je bil kup gnoja ali apna. Vzorec vzeti na tem mestu bi pokazal drugačno zalogo, kakor jo ima zemljišče. Upoštevati je tudi razliko v sestavi tal in stopnjo vlažnosti. Ločeno jemljemo vzorce iz teksturno lažjih in težjih tal in iz bolj ali manj oglejenih tal.

1. Za posamezne kulture jemljemo vzorce iz različnih slojev.

a) na njivah in vrtnih parcelah jemljemo vzorce do globine oranja od 0–20 cm globoko, pri lucerni preiščemo še spodnji sloj zemlje, zato vzamemo dva povprečna vzorca: prvega iz ornice od 0–20 cm globoko, drugega pa iz plasti od 30–50 cm globoko.

b) v hmeljskih nasadih jemljemo vzorce iz iste globine kot na ostalih njivskih površinah 0–20 cm globoko, pri obnovi, vzamemo še vzorce iz globine 20–40 cm.

c) na travnikih in pašnikih jemljemo vzorce zemlje od 0–8 cm ali 0–10 cm. Aktivni sloj tal sega navadno do te globine.

d) v sadovnjakih in vinogradih jemljemo vzorce po prirodnih slojih iz profilov, ali pa vzamemo povprečne vzorce za sadovnjake iz globine 0–20 cm in 20–40 cm. V vinogradih pa iz treh globin in sicer iz globine od 0–20 cm, 20–40 cm in 40–60 cm (iz vsake globine posebej).

2. Hranila so v tleh neenakomerno razporejena. Povprečni vzorec bo tem bolj odgovarjal trenutni preskrbljenosti tal s hranilnimi snovmi, iz čim več individualnih vzorcev bo tak povprečen vzorec sestavljen. Zato se

priporoča na vsaki približno izenačeni parceli za en povprečni vzorec vzeti 20–30 individualnih vzorcev (na površini 1 ha).

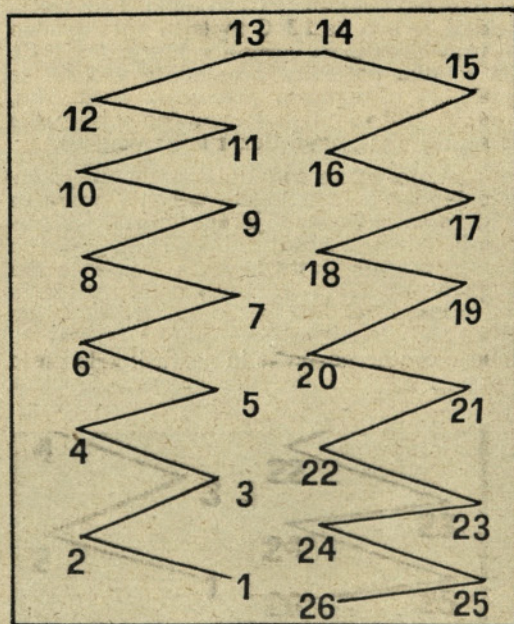
3. Vzorec jemljemo z lopato ali zato prirejeno sondo. Jemanje vzorcev z lopato se v večini opušča. Najenostavnejše, najhitrejše in tudi najtočnejše je jemanje vzorcev z zato prirejeno sondo.

Če pa jemljemo vzorce z lopato, skoplje-
mo jamico do globine 20 cm. Nato z nožem ali lopato odrežemo 1–2 cm debelo plast od vrha do globine 20 cm. To plast zemlje od obeh strani še obrežemo, tako da je plast tudi le 2 cm široka. Tako odvzeto plast zemlje damo v vedro ali zaboj. Ko smo tako pobrali zadostno število individualnih vzorcev, vse te vzorce v zaboj ali v vedru premešamo in pripravimo povprečen vzorec tako, da vzamemo iz vedra približno 1/2 kg zemlje v vrečko.

Mnogo enostavnejši je način jemanja vzorcev s sondo. Sondo zabodemo do predpisane globine v zemljo, pa jo zavrtimo, v žlebiču sonde ostane plast zemlje iz željene globine. Zemljo postrgamo v platneno vrečko, ali v zato pripravljeno papirnato škatljo. Vsak vbodljaj predstavlja individualen vzorec. Iz tako nabranih individualnih vzorcev še dobimo povprečen vzorec. Približno 25–30 vbodljev zadošča za povprečen vzorec.

Vzorec jemljemo v cik-cak liniji po parceli, ali diagonalno po parceli, vendar tako, da zajamemo povprečno celo površino.

(Glej skico):

S 25 do 30 vbodi s sondo na različnih mestih parcele dobimo povprečni vzorec zemlje

Vzorec jemljemo navadno iz površine 1 ha, posamezna parcela naj ne bi merila več kot 2 ha, na zelo izenačenih pašnikih ali travniških površinah lahko vzamemo 1 vzorec iz površine do 5 ha (vendar naj tak povprečni

V nepravilno škropljenem hmeljišču se je zelo razširil rdeči pajek (foto Žolnir)

vzorec sestavlja čim več individualnih vzorcev — do 50).

4. Najprimernejši čas za jemanje vzorcev zemlje je čas od žetve tj. od pospravljanja pridelkov do naslednjega gnojenja. Najprikladnejši posevki, za katerimi jemljemo vzorce zemlje so žitarice. Hranila so v tleh za žiti najbolj enakomerno razporejena. Za okopavinami so hranilne snovi v tleh neenakomerno razdeljene. Zelo važno je, da parcela tisto leto ni bila pognojena s hlevskim gnojem. Na travnikih in pregonških pašnikih se izogibamo mestom, na katerih živina pušča svoje iztrebke.

5. Vzorce v vrečkah ali zato pripravljenih škatljah opremimo še z listki, na katere napišemo številko vzorca in priložimo izpolnjeno vprašalno polo. Tako pripravljene vzorce pošljemo na Inštitut za hmeljarstvo v Zalec.

Iz iste parcele ne jemljemo vzorcev vsako leto. V intenzivnih nasadih (hmeljišča, sadovnjaki, vinogradi, travniki in intenzivni pašniki), jemljemo vzorce vsako drugo, odnosno tretje leto. Na njivskih površinah, kjer imamo uveden kolobar, analiziramo tla na koncu kolobarskega zaporedja.

Kontrola plodnosti na urejenih večjih družbenih gospodarstvih, pa tudi na urejenih manjših kooperacijskih posestvih in tudi na privatnih kmetijah, predvsem urejenih kmetijah bo dosegla svoj namen, če bo sistema-

tično izvajana. Zato je potrebna evidenca vzorcev zemlje, predvsem pa je važna evidenca rezultatov analiz iz navodil za gnojenje. Na podlagi takšne evidence lažje načrtujemo gnojenje in ugotavljamo spremembe v tleh med posameznimi dobami analize tal.

Kooperanti, priporočamo vam, da se obračate na svoje poslovne enote KK Žalec. Radi vam bodo ustregli in pravilno vzeli vzorce iz vaših površin, ne le iz hmeljišč, temveč tudi iz njiv, travnikov, pašnikov, sadovnjakov in vrtov.

Na podlagi izkušenj zaključujemo, da je za smotrno gnojenje analiza zelo potrebna, koristna in gmotno upravičena. Zato skrbni proizvajalci zasledujte plodnost tal. Analizirajte občasno tla vaših površin, ker le tako boste smotrno in najceneje gnojili.

Zaradi toplega vremena v maju je hmelj prezgodaj cvetel in v vrhovih ni razvil panog (foto Zolnir)

Miljeva KAČ, dipl. inž. agr.

O napakah, ki smo jih letos zagrešili pri varstvu hmelja pred boleznimi in škodljivci

V letih, ki so za razvoj bolezni ali škodljivcev ugodne kljub dobri organizaciji in mnogim škropljenicam, ki jih imamo sedaj na razpolago ne uspejo v vseh hmeljiščih. Izmuze se nam vsaj nekaj nasadov, ki potem zgovorno kažejo kako slaba smo zavarovali hmelj. Teh nasadov ni veliko in v odstotkih izraženo je od bolezni in škodljivcev poškodovanega hmelja tudi v tako kritičnih letih, kot je letošnje, malo. Toda tudi to dejstvo je slaba tolažba za hmeljarja, ki mu je rdeči pajek uničil pridelek. Tak hmelj ni uporaben za drugo kot za učni pripomoček, ki naj tudi

Zamenjali so sredstva za varstvo rastlin in s herbicidom poškropili hmelj proti ušem

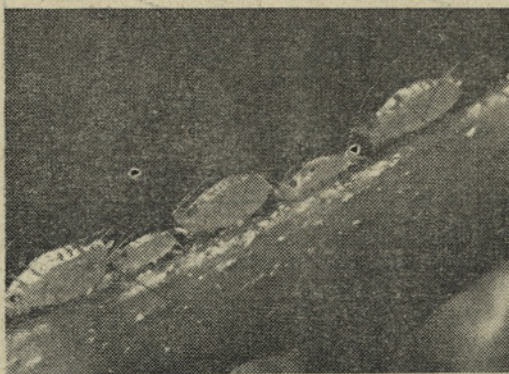
najbolj samosvoje nauči, kako je treba škropiti da pridelamo zelen hmelj. Draga šolnina! Oglejmo si te primere natančno takoj še preden je hmelj obran, dokler jih imamo še sveže v spominu, da bodo napake, ki jih delamo pri varstvu hmelja pred boleznimi in škodljivci redkeje in redkeje; in da tudi v neugodnih letih ne bo zaradi peronospor, rdečega pajka ali uši manj kvalitetnega pridelka.

Poskušajmo ugotoviti, kaj vse v letošnji zaščiti ni veljalo. Najprej si oglejmo kakšno je bilo vreme letos. Na kratko lahko rečemo sušno in toplo. Za razvoj hmelja je bilo prekomerno toplo vreme v maju usodno. Zlasti na lažjih zemljah in v zgodnjih toplejših predelih je prekomerna toplota v drugi dekadi maja izredno negativno vplivala na razvoj hmelja, ki je bil prvo rezan oziroma kmalu napeljan ali kjer so napeljevali najbolj

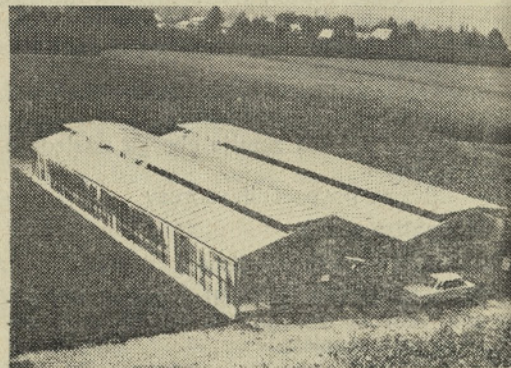
razvite poganjke. Vreme v marcu in v prvi dekadi aprila (70 % več dežja kot v povprečju) je dela v hmeljiščih dolgo zadrževalo. Zelo zgodaj rezanega hmelja letos takorekoč ni bilo, kajti vreme je omogočilo prvo rez šele po 6. aprilu. Mnoge hmeljarje je slabo vreme v začetku aprila zavedlo. Bali so se, da se bo hmelj prepočasno razvijal in so zato pri napeljavi bolj kot navadno dajali prednost najbolj razvitim panogam. Taka hmeljišča so dala najslabši pridelek. Savinjski golding je srednje zgodnja sorta, to se pravi, da potrebuje za prehod iz vegetativne v generativno fazo manj toplote kot pozne sorte. Najbolj razvit hmelj je v toplem maju dobil dovolj toplote, da je zaključil rast in pognal cvetje.

Maj je bil torej za zgodnje razvit hmelj usoden. V drugi dekadi je bila srednja dnevna temperatura v Savinjski dolini 19,9° C, dvajsetletno povprečje pa znaša le 14,8° C. Tako veliki odkloni (5° C) so redki. Tudi tretja dekada je bila za 2,3° C toplejša kot navadno in prav tako prva dekada v juniju (za 1° C). Da so bile posledice prezgodnje vročine še hujše, je pripomogla precejšnja suša. Maj, junij in julij so bili nadpovprečno suhi (padlo je skoraj 40 % manj dežja kot navadno).

Zgodnje rezan in napeljan hmelj je zaključil rast preden je dosegel vrh opore in tudi ko se je vreme v juniju umirilo in ohladilo in je padlo nekaj dežja, ni več ponovno pognal cvetnih nastavkov. Ta hmelj je dal majhen pridelek z grobimi storžki in mnogimi preraščenci. Kasno rezan in napeljan hmelj je po hladnejšem juniju pognal še mnoge cvetne nastavke in nastavljal zelo gosto cvetje. Tako imamo tudi v letošnjem letu

Listne uši so letos naredile hmeljarjem precej skrbi. V slabo škropljenih hmeljiščih so se množično pojavile v vrhovih

Novi rastlinjaki pri institutu — velika pridobitev za zlahtnenje hmelja (foto Veronek)

nekaj odličnih nasadov, to so predvsem kasnejše rezani, pravilno napeljani in ne prekomerno dognjeni hmelji. V nasadih, kjer je bilo dovolj vlage, da se je gost cvetni nastavek zadostno razvil, bomo imeli v letošnjem letu lepe pridelke. V nasadih pa, kjer je pomanjkanje dežja oviralo normalen razvoj, gosti cvetje ni dovolj zrastle v storžke, ki so zato marsikje ostali drobni. Priderek bo torej letos najbrž precej neizenačen.

Omeniti moramo še eno posebnost letošnjega pridelka, ki je posledica vremena: izredno močan sončni palež, posebno v zgodnje razvitih nasadih.

Normalno toplo (celo za 0,6° C pod povprečjem) je bil letos v času vegetacije samo junij. Julija je zopet nastopila vročina, ki se je v prvih dveh dekadah v avgustu še stopnjevala. Julij je bil v Savinjski dolini za 1° C toplejši kot navadno (najbolj je odstopala druga dekada + 1,8° C). V prvi dekadi avgusta se je srednja dnevna temperatura povzpela na 23° C, kar je za 3,3° C nad dvajsetletnim povprečjem. »Pasji dnevi« so se nadaljevali prav v obiranje. Šele v drugi polovici tretje dekade je vročina popustila.

Prekomerna vročina je povzročila rjavenje storžkov. Ta pojav opazamo navadno samo na robih nasada. Letos pa hmeljišča niso bila košata in tako so vroči sončni žarki prišli skoraj do slehernega storžka. Najobčutljivejši je bil hmelj, ko je že dozoreval. Tako so bili hmeljarji, ki so imeli spomladi prvi urejena hmeljišča dvakrat prizadeti: najprej manjši pridelek, nato pa še sončni palež.

Cim smo napeljali hmelj moramo vnovič poškropiti hmeljišče proti peronospori

Natančnejše o posebnosti letošnjega pridelka bomo pisali kasneje, ko bomo rezultate hmeljarjenja ob prevzemu konkretno ugotavljali.

Sedaj pa o zaščiti:

V toplih in sušnih letih, med katere šteje mo tudi letošnje, navadno s peronosporo ni težav. Za razvoj peronospore leto 1971 ni bilo ugodno in tako je v hmeljiščih nismo imeli prilike več videti, razen zgodaj spomladi. Kuštravcev je bilo na splošno manj kot zadnja leta. Nekoliko več jih je bilo najti samo v nasadih, v katerih je večji odstotek s peronosporo okuženih korenik. Precej kuštravcev se je pokazalo samo spomladi iz štorov. Na stranskih poganjkih in na vrhu panog pa smo jih našli samo v nekaterih najbolj ogroženih hmeljiščih.

Zaradi zelo toplega in sušnega vremena v juliju in v avgustu tudi na storžkih ni bilo peronospore. Če bo konec avgusta deževen, se bo nemara pojavila le na najbolj pozno obranih hmeljiščih. Nekaj peronospore je bilo na storžkih najti samo v nasadih, kjer je vihar podrl precej rastlin, ki so dalj časa obležale.

S peronosporo torej letos ni bilo težav. Napake, ki smo jih zagrešili pri škropljenju proti peronospori niso prišle do izraza. Peronospore ni bilo najti na storžkih tudi v nasadih, kjer nismo dosegli vrhov ali kjer smo škropili s premajhno količino sredstva.

Kot vsa leta doslej, tudi letos spomladi nismo poškropili vseh hmeljišč proti peronospori. Tudi posledic tega propusta nismo občutili. Utegne pa se nam maščevati ta napaka za drugo leto, zlasti če bo naslednja pomlad za razvoj peronospore ugodnejša kot je bila letošnja. V nasadih, ki jih spomladi ne škropimo proti peronospori, število obolelih štorov hitro narašča.

Nerazumljivo je, kako si organizacije malo prizadevajo, da bi to prepotrebno škropljenje posplošili. Kolikokrat smo že napisali in zopet ponavljamo, da je spomladansko škropljenje proti peronospori pri sodobnem načinu hmeljarjenja nepogrešljivo tudi pri relativno odpornih sortah, kot je savinjski golding. Vsak, ki se ukvarja s hmeljem, je priča nenehnemu naraščanju števila kuštravcev spomladi.

Niso redki nasadi, kjer spomladi ob rezi ugotavljamo tudi 10 in več odstotkov s peronosporo okuženih štorov.

nosporo okuženih štorov. Če ne bomo v prihodnjih letih uvedli splošnega škropljenja proti peronospori po rezi in po napeljavi, bomo v deževnih pomladih imeli toliko kuštravcev v hmeljiščih, da prav zaradi peronospore ne bomo mogli napeljati optimalnega števila trt. Zdravstveno stanje hmeljišč se bo pri tako malomarnem škropljenju v nasadih z novimi sortami še bistveno poslabšalo. Golding je izjemno odporen proti pomladanski okužbi. Pa tudi tu je kuštravcev iz leta v leto več zaradi intenzivnega gnojenja in zaradi površnega čiščenja nepotrebnih poganjkov, kar je posledica pomanjkanja delovne sile.

Pri sodobnem hmeljarjenju, ko skušamo doseči maksimalne pridelke na rovaš gnojenja in ko ročno odstranjevanje nadštevilnih in obolelih poganjkov nadomeščamo z mehaničnim (osipanje) in kemičnim (škropljenje z dotikalnimi herbicidi), je pogoj za uspeh v hmeljiščih pravočasno in zadostno škropljenje proti boleznim.

Škropljenje hmeljišč spomladi je hitro in poceni. Uspeh tega škropljenja večkrat presega stroške. Škropljenje spomladi je 3 do 5-krat cenejše od škropljenja v cvet ali od škropljenja po cvetenju. Ohranja pa nam zdrave sadike in vpliva tudi na to, da je pojav peronospore na stranskih panogah manjši.

V suhih letih navadno tudi z ušmi na hmelju ni težav. Štetje zimskih jajčec na češpljah in ugotavljanje smrtnosti je kazalo,

Peronospore na storžkih letos ni bilo opaziti (foto Zolnir)

da uši letos ne bodo posebno nevarne. In res, predvidevanja so se spomladi uresničila. Nalet je bil sicer precej dolgotrajen toda ne množičen. Škropljenje s sistemskimi sredstvi je bilo večji del potrebno, vendar smo s pravnim enkratnim tretiranjem razvoj uši zaustavili.

Ob cvetenju pa se je pokazalo, da v nekaterih delovnih enotah uši niso uničili. V vrhovih hmelja so se do te mere razmnožile, da so poleg neugodnega vremena tudi one zavirale razvoj rastline in v marsikaterem hmeljišču je bil pridelek prav zaradi uši občutno slabši.

Pri uničevanju škodljivcev se moramo držati pravila, da škropimo z insekticidom samo takrat, kadar je populacija tolikšna, da moramo intervenirati s kemičnimi sredstvi. To se pravi, škoda, ki naj bi nastala zavoljo škodljivca mora biti najmanj dvakrat tolikšna, kot stroški škropljenja. Kadar se odločimo za škropljenje z insekticidom, moramo razen populacije škodljivca vzeti v obzir tudi razvojni stadij hmelja, vremenske pogoje za razvoj škodljivca, vremenske pogoje za razvoj hmelja in škropimo le tedaj, kadar je večina pogojev ugodna za škodljivca. Taka usmerjena zaščita je s strokovnega stališča najbolj

Zaradi pomanjkanja delavcev se hmeljarji vedno bolj zanimajo za kemična sredstva, s katerimi bi hitro odstranili stranske poganjke (foto Zolnir)

Peronospora je velik sovražnik kvalitetnega hmelja, vendar jo lažje zatiramo kot pepelasto plesen (foto Žolnir)

pravilna, vendar pa zahteva aktivno zaščitno službo. To se pravi, da moramo vsak nasad pred škropljenjem temeljito pregledati. Prehoditi moramo vse hmeljišče in se ne smemo zadovoljiti z ugotavljanjem populacije samo na spodnjih listih, pač pa natančno pregledati tudi vrhove rastlin. Nemogoče pa je varčevati z insekticidi v nasadih, ki jih nismo temeljito pregledali. V nepregledanih nasadih se moramo držati napovedi, če nočemo doživeti težkega razočaranja.

Do pred nekaj leti smo bili pri nas v hmeljiščih navajeni, da smo se z ušmi ukvarjali le v maju in juniju. Konec junija so se selile nazaj na češplje. Prelet je bil kratkotrajen in množičen. V času cvetenja v hmeljiščih ni bilo najti več uši v tolikšnem številu, da bi bilo potrebno proti ušem škropiti.

Zadnja leta pa opažamo, da se prelet uši iz hmelja na češplje izredno zavleče. Hmeljne listne uši ostajajo in se razmnožujejo na hmelju prav do obiranja. Tako se pogosto zgodi, da moramo spomladi neškropljena hmeljišča škropiti proti ušem še v času cvetenja. Tako je bilo tudi letos. Čeprav populacija uši spomladi ni bila velika, so v marsikaterem hmeljišču ostale uši še do obiranja v tolikšnem številu, da je bilo mnogo storžkov pokritih s sajavostjo, glivično boleznijo, ki se razvija na iztrebkih uši.

Najpogostejša napaka, ki jo delamo poleti pri uničevanju uši je v tem, da uporabljamo za škropljenje sistemična sredstva (metasystox, ekatin, anthio, dimecron). Spomladi smo se prepričali, da so sistemična sredstva za zatiranje uši zelo primerna. Prepričijo nam razvoj uši tudi v slabše škropljenih nasadih za 10 — 14 dni. Ker so sistemična sredstva hkrati še poceni, se zelo hitro zanje odločimo tudi kasneje. Pri tem pa pozabljamo, da je delovanje sistemičnih sredstev odvisno od

razvoja hmelja. Hmelj, ki je že zaključil rast ne prevaja sistemičnega sredstva v vse dele rastline, ampak je njegovo delovanje bolj ali manj omejeno samo na kontakten efekt, ki je pa pri sistemičnih pripravkih veliko slabši, kot pri kontaktnih insekticidih. Mi sicer s sistemičnimi sredstvi lahko uničimo del populacije, pri dobrem škropljenju celo velik del populacije, toda samo za kratek čas. Preostale uši se nemoteno razvijajo naprej in preden se zavemo, že je listje na hmelju vnovič prekrito z ušmi. Da je nesreča še večja, je kasna populacija uši predvsem v vrhovih, ki so navadno površneje tretirani, in zato jih tudi hmeljar ne opazi takoj.

Letos je bilo slabo delovanje sistemičnih sredstev še močnejše izraženo kot druga leta. Tako se je marsikje zgodilo, da je v naprej rezanih in v najbolj zgodaj razvitih nasadih že pri škropljenju v panoge bilo delovanje sistemičnih pripravkov nezadostno. Hmeljarji so mislili, da so kar zadeva uši brez skrbi,

Na zgornjih listih storžka se je razvila pepelasta plesen (foto Žolnir)

Pepelasta plesen je popolnoma uničila storžek (foto Žolnir)

ker so hmelj poskropili z metasystoxom, niso bili posebno pozorni na vrhove in tako so se uši nemoteno razvijale. Za škropljenje v cvet so uporabili le fungicid, pred škropljenjem pa seveda opustili pregled nasada.

Druga napaka, ki jo pogosto zagrešimo pri zatiranju uši, je naslednja: škropimo s premajhno količino vode. Zlasti je to pogubno v tako vročih poletjih, kot je bilo letošnje, pri organskih fosfornih estrih, ki so zelo hlapljiva. Iz predrobnih kapljic se veliko sredstva izgubi.

Zavedati se moramo, da je za uspešno škropljenje proti ušem potrebno v času, ko je hmelj dosegel višino opore, porabiti povprečno 2500 l vode na hektar, da pa v bujnih in gostih nasadih uspemo šele s 3000 l vode na hektar. Razen tega ni dovolj, da porabimo predpisano količino vode, ampak se moramo prepričati, da škropilni oblak presega žičnico in da so tudi vrhovi temeljito tretirani.

Nadaljevanje sledi!

Različne stopnje poškodb na storžku, ki jih je povzročila pepelasta plesen. Storžek desno spodaj je zdrav (foto Žolnir)

»Hmeljar« izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« — Zalec, ureja uredniški odbor: Anton GUBENSEK, dipl. kmet. inž. — predsednik in člani: Stane MAROVT, dipl. kmet. inž., Anton HORVAT, dipl. kmet. inž., Franc IZLAKAR, kmečki sin, Rajko ZOHAR, dipl. živ. tehnolog, Miljeva KAC, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VY-BIHAL — glavni urednik. — Uredništvo je na Kombinat »Hmezad« Zalec, Ulica žalskega tabora 1. — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12 dinarjev. — Tisk in klišei CETIS grafično podjetje Celje.